

B Muziek Codarts Rotterdam

*Verslag van de uitgebreide opleidingsbeoordeling
7 en 8 april 2016*

Utrecht
oktober 2016
www.AeQui.nl
Evaluatiebureau voor het hoger onderwijs

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Samenvatting	4
Inleiding	9
Beoogde eindkwalificaties	10
Programma	12
Personeel	18
Voorzieningen	20
Kwaliteitszorg	23
Toetsing	25
Gerealiseerde eindkwalificaties	27
Bijzonder kenmerk: Muzikale Diversiteit	29
Bijlagen	33
Bijlage 1 Visitatiecommissie	34
Bijlage 2 Programma visitatie	35
Bijlage 3 Kwantitatieve gegevens	37
Bijlage 4 Eindkwalificaties	39
Bijlage 5 Programmaoverzicht	42
Bijlage 6 Bestudeerde documenten	44
Bijlage 7 Onafhankelijkheidsverklaringen	45

Samenvatting

Codarts Rotterdam is een kleinschalige internationale kunstvakhogeschool met bachelor- en masteropleidingen in muziek, dans, circus arts en kunsteducatie, waaronder de bacheloropleiding Muziek. Het instituut onderscheidt zich van andere conservatoria door een breed aanbod aan muziekgenres en – disciplines en een focus op cross-over en interdisciplinariteit. De Bachelor Muziek is een voltijds HBO-opleiding met een nominale duur van 4 jaar (240 EC). Studenten die de Bachelor Muziek volgen kunnen kiezen uit vijf studierichtingen: wereldmuziek, jazz, pop, klassieke muziek en muziektheater.

Beoogde eindkwalificaties

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat de eindkwalificaties wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet zijn uitgewerkt en voldoen aan de (inter)nationale eisen die aan een bacheloropleiding muziek zijn gesteld. De commissie stelt vast dat de opleiding zich laat voeren door innovatieve perspectieven op het beroep en prijst haar ambities om te komen tot een nieuwe, relevante invulling van de rol musicus en performer die aansluit bij de transformaties in de muzieksector. De visie op muzikale diversiteit acht de commissie overtuigend en relevant, waarin een sterke nadruk ligt op de interdisciplinaire oriëntatie van de studenten. De commissie stelt verder vast dat de visie en doelstellingen breed worden gedragen. De opleiding onderhoudt de actualiteit en relevantie van haar doelstellingen dankzij de expertise en ervaring van de (gast)docenten en door haar participatie in uiteenlopende overlegstructuren, samenwerkingsverbanden en netwerken in de sector, zowel regionaal als (inter)nationaal.

Programma

De visitatiecommissie stelt vast dat de oriëntatie, inhoud en vormgeving van het curriculum tezamen een uitdagende leeromgeving vormen, waarin studenten hun artistieke en professionele identiteit kunnen ontwikkelen. De commissie kwalificeert het programma in zijn totaliteit als professioneel, dynamisch, divers en effectief in haar opzet. Het curriculum biedt studenten via veel en zeer uiteenlopende samenwerkingsverbanden met regionale en (inter)nationale organisaties de gelegenheid om in een professionele context het beroep eigen te maken. Studenten leren zich te verhouden tot de hybride beroepspraktijk doordat zij aangemoedigd worden projecten mee te doen buiten hun eigen studierichting of muziekgenre. De opbouw, het niveau en de invulling van de studieonderdelen zijn relevant en passend bij de doelstellingen van de opleiding. Elk studieonderdeel is te herleiden tot de beoogde eindkwalificaties. Ook denkt de

commissie dat de vormgeving bijdraagt aan de studieerbaarheid van het programma. In lijn met de visie op diversiteit is het curriculum van de verschillende studierichtingen volgens hetzelfde model opgebouwd, zodat studenten ook onderdelen van een andere studierichting kunnen volgen. De commissie stelt vast dat het curriculum van de studierichting Muziektheater een uitstekend voorbeeld is van hoe interdisciplinariteit en de focus op individuele ontplooiing van de kunstenaar/performer binnen een opleiding gerealiseerd kan worden. Voorts is de commissie zeer te spreken over de onderzoekscomponent binnen het programma dat veel keuzemogelijkheden biedt voor de individuele profilering van de student. De commissie stelt vast dat het programma een effectief toelatingsbeleid hanteert en daarmee adequaat aansluit bij de kwalificaties van de studenten.

Personeel

De commissie is positief over de invulling van het personeelsbeleid dat erop is gericht (gast)docenten aan te trekken die de hybride, interdisciplinaire muzieksector representeren en het didactisch concept van de opleiding kunnen uitdragen en toepassen in hun onderwijs. De commissie concludeert dat de didactiek gebaseerd is op een gelijkwaardige relatie tussen docenten en student. Het aannamebeleid van de opleiding sluit aan bij haar visie op muziekonderwijs: docenten moeten in toenemende mate over onderzoeks- en ondernemende kwaliteiten beschikken om studenten te coachen en ondersteunen in hun professionele ontwikkeling. Verder is de commissie positief over de professionaliserings- en scholingsmogelijkheden die de opleiding haar docenten biedt. Uit de evaluaties en gesprekken met studenten en alumni blijkt veel waardering voor de muzikale deskundigheid, praktijkkennis, betrokkenheid en didactische kwaliteiten van de docenten.

Voorzieningen

De huisvesting en materiële voorzieningen van de opleiding voldoen aan de kwaliteitsnormen voor een bacheloropleiding muziek. Het gebouw aan het Kruisplein en het WMDC-gebouw bieden genoeg faciliteiten voor het verzorgen van muziekonderwijs en optredens. Om efficiënt ruimtegebruik te faciliteren heeft Codarts een nieuw roosterprogramma (Asimut) aangeschaft waarmee studenten zelf roosters kunnen inzien en studieruimtes reserveren. Dit systeem werkt goed en bevordert de interactie tussen de studenten, zo stelt de commissie. De commissie is onder de indruk van de zorg- en begeleidingsafdeling Student Life en het in 2014 gestarte lectoraat Performing Arts Medicine. Volgens de commissie is deze vorm van studieloopbaanbegeleiding en aandacht voor gezondheid bijzonder en zeer relevant voor het beroep.

Kwaliteitszorg

De bacheloropleiding heeft een goed kwaliteitszorgplan waarin eindkwalificaties, programma, personeel, leeromgeving en toetsen op structurele basis worden geëvalueerd door betrokkenen en belanghebbenden. De opleiding hanteert een breed scala aan evaluatie-instrumenten en betreft studenten, alumni, docenten en het werkveld structureel bij deze evaluatieprocessen. De commissie stelt vast dat de opleiding sinds de vorige accreditatie (2010) en het bezoek van de inspectie (2011) belangrijke stappen heeft genomen in de stroomlijning van de formele processen en procedures. De commissie is zeer positief over het functioneren van de studentenpanels waarin per studierichting studenten de gelegenheid krijgen het programma kritisch te evalueren. Management, bestuur en docenten dragen een gedeelde visie uit en cultiveren een zelfkritische, open houding als het gaat om de ontwikkeling en verbetering van het curriculum.

Toetsing

De commissie constateert dat het toetsbeleid binnen Codarts is afgestemd op haar onderwijsvisie van authentiek leren: beoordelingen vinden plaats in reële beroepscontexten en de toetscriteria weerspiegelen de eisen in het werkveld. De commissie constateert dat het toetsbeleid vastgelegd is in modulebeschrijvingen, toetsplannen en handreikingen waarin de relatie tussen de leerdoelen, toetsvorm en beoogde eindkwalificaties van de opleiding helder zijn geëxpliciteerd. De commissie stelt vast dat de opleiding actief investeert in de toetskennis en -kunde van de docenten en de leden van de examencommissie en dat

dit beleid tot aantoonbare verbeteringen heeft geleid. De opleiding beschikt over een bekwame examencommissie en toetscommissie die proactief toezien op de kwaliteit van de toetsing. De informatievoorziening naar de studenten toe is goed. Studenten geven aan inzicht te hebben in de criteria waarop zij beoordeeld worden.

Gerealiseerde eindkwalificaties

De visitatiecommissie constateert dat studenten van de opleiding de beoogde eindkwalificaties behalen. De zestien eindpresentaties die de commissie heeft bekeken, laten zien dat de studenten de eindkwalificaties van de opleiding ruimschoots behalen: de studenten geven blijk van ambachtelijk kunnen en de meesten geven uitdrukking aan een eigen artistieke identiteit. Uit de scripties en *lecture recitals* die de commissie heeft bekeken, blijkt dat de studenten over goede onderzoeksvaardigheden beschikken, in staat zijn om te reflecteren op hun vak en zich in relatie tot het werkveld kunnen positioneren. De commissie is zeer te spreken over het eindniveau bij muziektheater waarin het profiel van muzikale diversiteit en de reflectieve onderzoekende beroepsbeoefenaar heel duidelijk aanwezig is. Uit de documentatie en de gesprekken die de commissie voerde, blijkt dat het werkveld de kwalificaties van de studenten hoog inschat en toegesneden acht op de eisen in de sector. De commissie stelt verder vast dat de studenten na afstuderen zonder hindernissen de stap naar beroepsmusicus kunnen maken. De overgrote meerderheid van de alumni is als professioneel musicus of performer in het beroepenveld werkzaam.

Bijzonder kenmerk Muzikale Diversiteit

De visitatiecommissie heeft kunnen vaststellen dat de opleiding een relevante en onderscheidende visie heeft op muzikale diversiteit die breed wordt gedragen en door het werkveld wordt herkend. Muzikale diversiteit is concreet geoperationaliseerd binnen de verschillende studierichtingen en herkenbaar in de opzet, samenhang en opbouw van het programma en in het personeelsbeleid. Tijdens de opleiding worden studenten aangemoedigd om samenwerkingen aan te gaan met uiteenlopende genres en disciplines en zich breed te oriënteren. Het curriculum is zodanig opgebouwd dat er gemakkelijk uitwisseling tussen de respectievelijke genres kan plaatsvinden. De studierichtingen maken gebruik van didactische werkvormen die nauw aan de beroepspraktijk zijn gerelateerd. De opleiding trekt studenten aan die zich her-

kennen in het profiel van de school en de vrijheid willen hebben verschillende stijlen en genres in te zetten bij hun ontwikkeling als musicus. Codarts heeft docenten in dienst die een uitgesproken cross-over profiel hebben en/of zich aangetrokken voelen tot een muzikaal divers klimaat. Alle docenten zijn zelf werkzaam in de hybride muziekpraktijk. De commissie ziet de oriëntatie op muzikale diversiteit terug in eindproducten, al zou dit wel explicieter in de eindbeoordelingen benoemd mogen worden. Dat de doelstellingen van de opleiding op het vlak van cross-over en interdisciplinariteit worden behaald, blijkt ook uit de verdere loopbanen van alumni die zich buiten de gebaande wegen begeven en interdisciplinaire samenwerkingen aangaan.

Aanbevelingen

De visitatiecommissie oordeelt dat de opleiding een zeer relevante visie op het muziekvak heeft ontwikkeld en zou haar willen aanmoedigen de relatie met

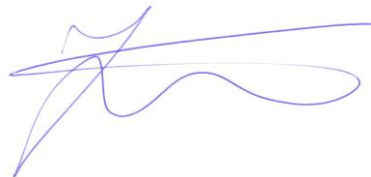
het werkveld, die nu vooral informeel is georganiseerd, nader te formaliseren in beroepenveldcommissies om zo de actualiteit en relevantie van de einkwalificaties op structurele wijze te toetsen. Ook zou de commissie willen aandringen op een nadere afstemming en uitwerking van de visie, doelstellingen en beroepsrollen. Een meer gebalanceerde en expliciete uitwerking van de beroepsrollen in alle studieonderdelen en beoordelingen zou volgens de commissie de transparantie en samenhang van het programma ten goede komen. De commissie zou de opleiding willen aanmoedigen onderzoek, kritische reflectie en muzikale cross-over meer te betrekken bij het eindproduct om zo het beoogde profiel beter te laten uitkomen in het eindniveau. De studierichting muziektheater kan daarbij als voorbeeld dienen, waarin muzikale diversiteit en de reflectieve onderzoekende beroepsbeoefenaar duidelijk in de eindproducten naar voren komen.

Het panel heeft een opleiding aangetroffen die zich kenmerkt als visiegericht, dynamisch, open en energiek met een duidelijk herkenbaar eigen DNA. De visitatiecommissie beoordeelt deze opleiding over de gehele linie als goed, wat resulteert in het eindoordeel goed. Alle standaarden van het NVAO-kader zijn door het panel positief beoordeeld en op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de Bachelor Muziek.

Namens de voltallige visitatiecommissie, Utrecht, oktober 2016

drs. L. W.J.M. Janssen
Voorzitter

dr. J.M. Batteau
Secretaris

Overzicht

De beoordelingen per standaard zijn weergegeven in onderstaande tabellen.

Uitgebreide Opleidingsbeoordeling

Standaard	Beoordeling
Beoogde eindkwalificaties 1. Beoogde eindkwalificaties	goed
Programma 2. Oriëntatie van het programma 3. Inhoud van het programma 4. Vormgeving van het programma 5. Kwalificaties inkomende studenten	goed goed goed voldoende
Personeel 6. Kwalificaties en omvang personeel	goed
Voorzieningen 7. Huisvesting en materiële voorzieningen 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	voldoende goed
Kwaliteitszorg 9. Periodieke evaluaties en toetsbare streefdoelen	goed
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties 10. Systeem van toetsing 11. Gerealiseerde eindkwalificaties	goed goed
Eindoordeel	Goed

Bijzonder Kenmerk Muzikale Diversiteit

Criterium	Beoordeling
1. Het bijzondere kenmerk is onderscheidend	voldoet
2. De gevolgen van het bijzondere kenmerk voor de kwaliteit van het onderwijs zijn geoperationaliseerd	voldoet
3. Het bijzondere kenmerk is van wezenlijk belang voor de aard van de opleiding	voldoet
Advies inzake toekenning Bijzonder Kenmerk	Positief

Colofon

Instelling en opleiding

Stichting Codarts, Hogeschool voor de Kunsten
Kruisplein 26
3012 CC Rotterdam
Telefoon: +31 10 2171100
Status instelling: bekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: n.v.t.

Opleiding: B Muziek
Niveau: hbo-bachelor
Aantal studiepunten: 240 EC
Titel: Bachelor of Music (BMus)
Locatie: Rotterdam
Variant: voltijd
Croho-nummer: 34739
Kwantitatieve gegevens van de opleiding zijn weergegeven in bijlage 3.

Voor kwaliteit verantwoordelijke bestuurder: Wilma Franchimon (voorzitter College van Bestuur)

Visitatiecommissie

De visitatie is uitgevoerd op 7 en 8 april 2016. De commissie bestond uit:

Lisa W.J.M. Janssen, voorzitter
Evert H. Bisschop Boele, domein- en werkvelddeskundige
Bart Suèr, domein- en werkvelddeskundige
Reyer Ploeg, domein- en werkvelddeskundige
Nora Mulder, domein- en werkvelddeskundige
Lette Vos MA, studentlid
Jesseka M. Batteau, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO; de NVAO heeft ingestemd met de samenstelling.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van
AeQui VBI
Vlindersingel 220
3544 VM Utrecht
(030) 87 820 87

Inleiding

Codarts Rotterdam is een kleinschalige internationale kunstvakhogeschool met bachelor- en masteropleidingen in muziek, dans, circus arts en kunsteducatie, waaronder de bacheloropleidingen Muziek en Docent Muziek. Het instituut streeft ernaar kunstenaars, musici en performers op te leiden met een onderscheidende artistieke identiteit die als professionals hun plaats kunnen innemen in de kunstsector. De hogeschool telt meer dan 1.000 studenten en 50 nationaliteiten, en heeft circa 340 medewerkers in dienst.

Het instituut

Codarts' missie is om 'talentvolle en gretige dansers, musici en circusartiesten op te leiden tot betrokken en inspirerende kunstenaars, leiders en coaches die hun vleugels uitslaan in een dynamische internationale omgeving'. Deze missie wordt ondersteund door zes concepten die tezamen de visie vormen op het onderwijs dat Codarts aanbiedt: ambachtelijk, zelfsturend, divers, verbindend, onderzoekend, duurzaam.

Codarts is ontstaan uit een fusie tussen de Rotterdamse Dansacademie en het Rotterdams Conservatorium. De onderwijsorganisatie is verdeeld in twee clusters: het cluster Muziek en het cluster Performing Arts. In het cluster Muziek zijn de bachelor Muziek (studierichtingen Jazz, Pop, Wereldmuziek en Klassieke Muziek), de bachelor Docent Muziek, de master Kunsteducatie en de master Muziek ondergebracht; in het cluster Performing Arts de bachelors Uitvoerende Dans, Docent Dans en Circus Arts, de master Danstherapie en van de bachelor Muziek de studierichting Muziektheater.

De opleiding

De Bachelor Muziek is een voltijds HBO-opleiding met een nominale duur van 4 jaar (240 EC). Studenten die de Bachelor Muziek volgen, kunnen kiezen uit vijf studierichtingen: wereldmuziek, jazz, pop, klassieke muziek en muziektheater. Wereldmuziek kent de specialisaties Latin (Caraïbisch/Braziliaanse tradities), Turkse Muziek (Anatolisch en Ottomaans), Indiase Muziek, Flamenco en Tango. Het curriculum van de verschillende studierichtingen is volgens hetzelfde model opgebouwd, zodat studenten ook onderdelen van een andere studierichting kunnen volgen. Het curriculum is gestoeld op vijf beroepsrollen: musicus,

maker-performer, ondernemer, onderzoeker en docent. De verhouding tussen de rollen is bij alle studierichtingen vergelijkbaar, met relatief veel aandacht voor de rol van musicus. Alleen de studierichting muziektheater kent een andere verhouding tussen de beroepsrollen: door het grote aandeel spel-, dans- en integratielessen is de rol van maker/performer groter dan de rol van musicus. In de eerste twee studiejaar van de bacheloropleiding ligt de nadruk op het ontwikkelen van de ambachtelijke vaardigheden van de student. In de laatste twee studiejaar krijgt de student in toenemende mate de gelegenheid om het studieprogramma naar eigen wens in te kleuren. De bacheloropleiding laat jaarlijks gemiddeld tussen de 110 en 120 studenten toe.

De visitatie

Codarts Rotterdam heeft aan AeQui VBI de opdracht gegeven onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden. In dat gesprek is het programma en de invulling van de gesprekken en gesprekspartners vastgesteld. De commissie heeft tijdens de visitatie op 7 en 8 april 2016 dit programma doorlopen (voor een overzicht van het programma van de visitatie, zie bijlage 2). De visitatiecommissie heeft haar bevindingen en oordeel geformuleerd in het kader van de uitgebreide opleidingsbeoordeling en het door de opleiding aangevraagde bijzonder kenmerk muzikale diversiteit. De bevindingen aangaande het bijzonder kenmerk is als afzonderlijk hoofdstuk in dit rapport opgenomen. Het rapport is in concept toegestuurd aan de opleiding in juni 2016, de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot dit definitieve rapport.

Beoogde eindkwalificaties

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat de eindkwalificaties wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet zijn uitgewerkt en voldoen aan de (inter)nationale eisen die aan een bacheloropleiding muziek zijn gesteld. De commissie is positief over de doelstelling van de opleiding om musici en performers op te leiden met een eigen professionele en artistieke identiteit die een plaats kunnen verwerven in het beroepenveld. De commissie stelt vast dat de opleiding zich laat voeren door innovatieve perspectieven op het beroep en prijst haar ambities om te komen tot een nieuwe, relevante invulling van de rol musicus en performer die aansluit bij de transformaties in de muzieksector.

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet en voldoen aan internationale eisen. De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**.

Bevindingen

Afstemming beroepenveld

De eindkwalificaties van de opleiding Muziek zijn ontleend aan het in 2002 door het Netwerk Muziek opgestelde opleidingsprofiel Muziek. Daarin zijn de kwalificaties benoemd waar elke afgestudeerde bachelor Muziek in Nederland over moet beschikken. Deze kwalificaties zijn richtinggevend voor alle muziekgenres waarin Codarts opleidt. Codarts heeft in de uitwerking van de eindkwalificaties voor de opleiding Muziek tevens de door het Europese netwerk van muziekvakopleidingen, de Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC), geformuleerde standaarden verwerkt. Deze standaarden zijn ontleend aan de internationale beroepspraktijk.

Het landelijke beroepsprofiel is in 2002 opgesteld en daarmee aan vernieuwing toe. De opleiding neemt dan ook actief deel aan diverse werkgroepen die door het Netwerk Muziek in het leven zijn geroepen om tot een nieuw beroepsprofiel te komen. Daarnaast organiseert Codarts sinds 2014 (inter)nationale rondetafelgesprekken (bijeenkomsten met docenten, staf, studenten, alumni, subsidiegevers, OCW, EUR en werkveld) over de toekomst van muziek, met in 2014-2015 een speciale focus op de veranderde wereld van de klassieke muziek. De input van deze rondetafelgesprekken zal ook worden meegenomen in het nieuwe opleidingsprofiel. De rol van de afgestudeerde musicus als reflectieve, onderzoekende beroepsbeoefenaar en zelfstandig ondernemer zal een belangrijke focus krijgen in het nieuwe profiel en in de competenties en eindkwalificaties die daaruit voortvloeien. Ook

de grotere diversificatie van het toekomstige muziekbedrijf zal in het nieuwe beroepsprofiel nadrukkelijk tot uitdrukking worden gebracht.

Concreet

De competenties van het landelijke Opleidingsprofiel Muziek zijn door de opleiding samengebracht in drie domeinen: artistiek, vaktechnisch en professioneel-maatschappelijke competenties. Deze competentiedomeinen zijn van toepassing op alle uitstroomprofielen van de opleiding muziek (musicus, compositie en muziektechnologie). De opleiding heeft de opleidingskwalificaties per uitstroomprofiel benoemd en verder gespecificeerd aan de hand van gedragscriteria. De opleiding heeft daarbij ook de competentie didactiek toegevoegd, een competentie die niet expliciet in het landelijk profiel voorkomt maar die bij Codarts wel nadrukkelijk de aandacht krijgt. Voor de musicus zijn in totaal 22 opleidingskwalificaties benoemd. (Zie hiervoor bijlage 4). De opleiding heeft daarnaast vijf beroepsrollen geformuleerd, gekoppeld aan de competentiedomeinen, die de basis vormen voor het curriculum:

- Musicus
- Maker/Performer
- Ondernemer
- Onderzoeker
- Docent

Actueel

De opleiding borgt de afstemming van haar doelstellingen op de eisen in het beroepenveld op verschillende manieren. Via haar (inter)nationale netwerk en contacten blijft de opleiding op de hoogte van de actuele ontwikkelingen in de Europese muziekindustrie en sector. Naast de al genoemde rondetafelgesprekken en deelname aan werkgroepen van het landelijke Netwerk Muziek, zijn vertegenwoordigers van de opleiding Muziek in diverse internationale organisaties actief, zoals het eerdergenoemde AEC en de Euro-

pean League of Institutes of the Arts (ELIA), en onderhoudt zij contacten met buitenlandse vakopleidingen en beroepsbeoefenaars. Zo heeft de opleiding samen met enkele andere Europese conservatoria een netwerk opgericht dat is gericht op de ontwikkeling van een singer/songwriter-profiel binnen de afstudeer richting Pop. Codarts is ook de HBO Kunstopleidingspartner van het evenement Classical Next dat de komende drie jaar in Rotterdam plaatsvindt. Voorts onderhoudt de opleiding intensief contact met de beroepspraktijk via verschillende samenwerkingsprojecten, waardoor de uitwerking op opleidingsniveau van de landelijke eindkwalificaties direct getoetst kan worden aan ontwikkelingen in de sector. De docenten van de opleiding fungeren bovendien als brug tussen het onderwijs en de beroepspraktijk, en waarborgen daarmee de actualiteit van de eindkwalificaties. De hoofdvakdocenten zijn zelf als zelfstandige actief in het werkveld: het merendeel heeft een aanstelling van 0,4 fte of minder en heeft daarnaast een muziekpraktijk als orkest- of ensemblemusicus, bandleider, freelance podiumkunstenaar, componist of arrangeur.

Dublin Descriptoren

De opleiding heeft haar competenties gekoppeld aan de Dublin Descriptoren en de Polifonia Learning Outcomes die zijn opgesteld door de AEC. Elk van de competenties bouwt voort op de eisen van deze internationale standaarden. De relatie tussen deze internationale standaarden en de doelstellingen van de opleiding zijn geëxpliciteerd in een overzicht die de commissie tijdens de visitatie heeft bestudeerd.

Overwegingen

De visitatiecommissie oordeelt dat de beoogde eindkwalificaties zowel inhoudelijk als voor wat betreft de beroepsoriëntatie helder geconcretiseerd en toegesneden zijn op de huidige ontwikkelingen in de muzieksector, zowel nationaal als internationaal. De commissie is positief over het gekozen opleidingsprofiel dat in haar specifieke invulling duidelijk gericht is op de herdefiniëring van het beroep en het leveren van een vernieuwende bijdrage aan de muzieksector. Ook onderschrijft zij de manier waarop onderzoek/reflectie en ondernemerschap in het opleidingsprofiel naar voren komt. Een nadere stroomlijning van en afstemming tussen de visie, doelstellingen en beroepsrollen zouden volgens de commissie positief kunnen

bijdragen aan deze verdere ontwikkeling en uitwerking van het profiel.

De commissie stelt vast dat de visie en doelstellingen breed worden gedragen. Op basis van haar gesprekken met het management, de docenten en de studenten heeft de commissie kunnen vaststellen dat de opleiding gezamenlijk heeft nagedacht over haar visie en de invulling van de competenties. De visie op muzikale diversiteit acht de commissie overtuigend en relevant, waarbij het gaat om het opleiden van studenten die vanuit hun specialisme in staat zijn interdisciplinair te opereren.

Daarnaast is de commissie erg te spreken over de ideeën die zijn voortgekomen uit de onderzoeksprojecten van het lectoraat Nieuw Muziektheater/New Performance Practice (2010-heden), waarin de mogelijkheden voor een duurzame (klassieke) muziekpraktijk zijn verkend. De resultaten zullen gebruikt worden bij de herinrichting van de studierichting Klassieke Muziek en ook als basis dienen voor de verdere ontwikkeling van de onderzoekslijn in het curriculum.

De commissie stelt vast dat de opleiding de relevantie van haar doelstellingen en eindkwalificaties zorgvuldig borgt, mede dankzij de beroepservaring van de docenten. Ook heeft de commissie kunnen waarnemen dat het team een grote commitment toont om deze steeds verder te ontwikkelen en te verscherpen. Ook is de commissie van oordeel dat de netwerken en samenwerkingsverbanden die de opleiding onderhoudt, passend zijn bij de ambities en de beroepsoriëntatie van de beoogde eindkwalificaties garanderen. Zij zou de opleiding willen aanmoedigen de relatie met het werkveld, dat nu vooral informeel is georganiseerd, nader te formaliseren in beroepenveldcommissies om zo de actualiteit en relevantie van de eindkwalificaties op structurele wijze te toetsen.

De commissie stelt vast dat de opleiding bij het formuleren van het beroepsprofiel de Dublin Descriptoren als uitgangspunt heeft genomen. De commissie oordeelt dan ook dat de opleiding voldoet aan het vereiste internationale niveau van een bacheloropleiding muziek.

Op basis van het vernieuwende en ontwikkelgerichte opleidingsprofiel dat gezamenlijk gedragen en actueel gehouden wordt, de relevante visie op muzikale diversiteit en sterke relatie van de opleiding met het werkveld, waardeert de commissie deze standaard als **goed**.

Programma

De visitatiecommissie heeft kunnen vaststellen dat de oriëntatie, inhoud en vormgeving van de opleiding een uitdagende leeromgeving vormen die studenten ondersteunt bij de ontwikkeling van een zelfstandige artistieke en professionele identiteit. De commissie kwalificeert het programma in zijn totaliteit als professioneel, dynamisch, divers en effectief in haar opzet. Zij constateert dat de beoogde muzikale diversiteit duidelijk zichtbaar is in de vormgeving van het studieprogramma en stelt vast dat deze op een zinvolle, productieve manier is geoperationaliseerd, iets wat ook geldt voor de invulling van ondernemerschap. De commissie stelt vast dat het curriculum van de studierichting Muziektheater een uitstekend voorbeeld is van hoe interdisciplinariteit en de focus op individuele ontplooiing van de kunstenaar/performer binnen een opleiding gerealiseerd kan worden. Voorts is de commissie zeer te spreken over de onderzoekscomponent binnen het programma welke veel keuzemogelijkheden biedt voor de individuele profilering van de student. In het verlengde hiervan ondersteunt de commissie de opleiding in haar voornemens om meer uitwisseling tot stand te brengen tussen de lectoraten en het onderwijs.

Oriëntatie

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**.

Bevindingen

Studenten nemen deel aan belangrijke muzikale en culturele evenementen en treden op bij bekende concert- en poppodia: de richting Pop is al jaren prominent aanwezig op Eurosonic Noorderslag, de richting Klassieke Muziek is actief betrokken bij Classical Next en Jazz bij de Buma Jazz dag. Het Congres- en Concertgebouw De Doelen is, evenals Rotterdam Festivals en Lantaren Venster, een podium voor studenten van alle studierichtingen van de opleiding. Het is de locatie voor The Big Day, de snapshotconcerten en de serie Made in Rotterdam. Tevens zijn diverse ensembles van studenten en alumni binnen de reguliere programmering van De Doelen opgenomen. De opleiding gebruikt tevens andere plekken in de stad en de regio als podium, zodat studenten in aanraking komen met diverse publieksgroepen die in hun latere beroepspraktijk een rol zullen gaan spelen. Zo verschijnen studenten Klassieke Muziek op het podium van de Rotterdamse Laurenskerk, de Zeeuwse Concertzaal in Middelburg en de Rotterdamse Operadagen, studenten Jazz op de podia van Jazz International, North Sea Jazz Around Town, het North Sea Jazz Festival en Bird. Studenten Latin, Turkse Muziek, Indiase Muziek, Flamenco, en Tango treden op bij podia van het WMDC en RASA, studenten Pop bij podia van Grounds en Rotown en studenten Muziektheater onder andere bij het podium van het Oude Luxor Theater en het Maaspodium. Ook zijn er samenwerkingsverbanden

met Westland, Hellendaal en het Young Talent Orchestra en werken muziekstudenten van Codarts mee aan diverse activiteiten in de stad alsmede voor OCW en de VH. Zij positioneren zich daarbij nadrukkelijk als een opleiding waar diversiteit en samenwerking voorop staan.

De opleiding hecht veel aan de samenwerking met de Rotterdamse Operadagen (vooral Muziektheater), het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Doelenensemble en het Metropole Orkest. Studenten Klassieke Muziek en Muziektheater krijgen op projectbasis de gelegenheid om samen met de vaste orkestmusici repertoire in te studeren en uit te voeren in het kader van de Rotterdam Philharmonic Codarts Academy. Het Doelenensemble is voornemens om jaarlijks een student te selecteren die in een productie bij het Doelenensemble de rol van concertmeester op zich neemt en daarbij feedback krijgt van de professionele musici over zijn/haar functioneren. In het seizoen 2014-2015 is het Metropole Orkest van start gegaan met de Metropole Academy, een opleidingsorkest voor Nederlandse muziek- en nadrukkelijk ook compositiestudenten. In deze academie voeren studenten repertoire uit van het Metropole Orkest en worden daarbij begeleid door de vaste leden van dit orkest. Bijna de helft van de deelnemende 65 studenten is afkomstig van de studierichtingen Klassieke Muziek, Jazz en Pop van Codarts.

Een aantal uitvoeringen en concerten wordt uitgevoerd met het Koninklijk Conservatorium Den Haag. De big band van Codarts & Koninklijk Conservatorium staat nu vier jaar op rij op het podium van North Sea Jazz en studenten Klassieke Muziek doen gezamenlijk ervaring op in het uitvoeren van grootschalig symfonisch repertoire. Zo was er in 2011 een uitvoering in de grote zaal van De Doelen van de Gurre-Lieder van Schönberg onder leiding van Reinbert de Leeuw. In

2013 dirigeerde Étienne Siebens Berio's Sinfonia, in 2014 werd Mahlers 10e symfonie uitgevoerd onder leiding van Susanna Mälkki en in 2015 Rachmaninov's 2e symfonie onder leiding van Valery Gergiev. Codarts heeft begin 2016 een vijfjarig convenant getekend met het Gergiev festival en werkt dit jaar voor het eerst samen met het International Film Festival Rotterdam (IFFR).

Concerten en uitvoeringen van studenten worden gefaciliteerd door het Codarts Agency, een eigen impresariaat dat studenten koppelt aan vragen van buiten.

Codarts onderhoudt ook samenwerkingsverbanden met buitenlandse instituten als het Trinity Laban Conservatoire uit London, het Leeds College of Music, het Rhythmic Music Conservatory uit Kopenhagen en de Pop Akademie Baden-Württemberg. De opleiding nodigt regelmatig buitenlandse gastdocenten uit en er studeert een aanzienlijk aantal buitenlandse studenten aan Codarts (36,9 % in 2015-2016). Studenten Wereldmuziek gaan in het kader van hun studie naar Argentinië, Spanje, India of Brazilië.

Codarts neemt verder deel aan het internationaliseringsprogramma van gemeente Rotterdam dat gericht is op de versterking van het culturele klimaat in de stad. Daartoe wordt o.m. samengewerkt met havensteden en culturele 'hotspots' als Sao Paola, Shanghai, Istanbul en Antwerpen. Of Codarts meedoet aan een uitwisseling hangt af van de mogelijkheden die een dergelijk hotspot biedt voor meerdere studierichtingen. Voorbeelden van productieve uitwisselingen zijn Londen (Trinity College voor onderzoekssamenwerking, dans en klassieke muziek; Guildford voor muziektheater) en Montreal (vooropleiding Dans, Circusopleiding en -werkveld (Cirque du Soleil), klassieke muziek).

Overwegingen

De commissie stelt vast dat het programma de studenten goed voorbereidt op de beroepspraktijk. Het curriculum sluit aan bij actuele ontwikkelingen in de sector en biedt studenten via veel en zeer uiteenlopende samenwerkingsverbanden met regionale en (inter)nationale organisaties de gelegenheid om in een professionele context het beroep eigen te maken. Studenten leren zich te verhouden tot de hybride beroepspraktijk doordat zij aangemoedigd worden aan projecten mee te doen buiten hun eigen studierichting of muziekgenre. Zoals al bij standaard 1 is beschreven, bieden docenten een directe link met de praktijk van het beroep aangezien het merendeel,

naast het lesgeven, een eigen professioneel muziekpraktijk voert.

De studenten die de commissie gesproken heeft tijdens de visitatie gaven te kennen dat zij de beroepsgerichte oriëntatie van de opleiding hoog waardeerden. Zij waren allen zeer te spreken over de vele mogelijkheden die zij kregen om in het beroepenveld ervaring op te doen via de vele tot de verbeelding sprekende, toonaangevende samenwerkingsverbanden met organisaties in het regionale en nationale werkveld.

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

Inhoud

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**.

Bevindingen

Opbouw van de studie

Het curriculum wordt gestructureerd door vijf beroepsrollen die studenten zich eigen moeten maken om als artiest een plaats te verwerven in het werkveld: musicus, maker/performer, ondernemer, onderzoeker en docent. De verhouding tussen deze rollen verschilt per jaar: in de eerste twee jaar is er een grotere focus op de rol van musicus (circa 35 EC van de 60 EC), in de twee laatste jaren komt er meer nadruk op de individuele profilering van de student (25 EC profileringsruimte, tegenover 20 EC voor de beroepsrol musicus). De profileringsruimte is in jaar 1 en 2 gespecificeerd per genre, in jaar 3 en 4 hebben studenten de vrijheid om een eigen pad uit te stippelen en een unieke professionele identiteit te ontwikkelen. De studierichting Muziektheater kent een andere verhouding tussen de beroepsrollen: door het grote aandeel spel-, dans- en integratielessen is de rol van maker/performer groter en de rol van musicus kleiner dan in de andere studierichtingen.

Via de minoren die in de laatste twee studiejaar worden aangeboden kunnen studenten hun kennis en vaardigheden verbreden en/of verdiepen. Sinds 2014 is de keuzemogelijkheid voor minoren vergroot door samenwerking met het Koninklijk Conservatorium, de Hogeschool Rotterdam en de Erasmusuniversiteit (sinds 2015). Gaandeweg de studie stijgt de moeilijkheidsgraad van de studieopdrachten en van het uit te voeren repertoire. Ook de rol van het werkveld neemt

gedurende de studie toe: studenten moeten in toenemende mate projecten met en in het werkveld uitvoeren.

Ondernemerschap

Het thema zelfstandig ondernemerschap heeft met ingang van het studiejaar 2015-2016 grotere nadruk gekregen. In de eerste twee jaren zijn modules ondernemerschap ingevoerd van 2 ECTS. Vervolgens wordt ondernemerschap in jaar 3 en 4 geïntegreerd in het programma aangeboden, o.a. met opdrachten en uitbreidingen op lesmodules en dan met name in het praktijkonderwijs. In jaar 4 wordt in het hoofdvakdoein een pitch ingevoerd waarbij studenten worden uitgedaagd zich als zelfbewuste en professionele musicus te presenteren. Bovenop deze doorgaande leerlijn kan de student in jaar 3 of 4 een nieuwe, verdiepende minor ondernemerschap kiezen met aandacht voor specifieke thema's zoals leiderschap en management.

De opleidingscommissie onderschrijft de meerwaarde van de plannen voor deze leerlijn en pleit voor een stapsgewijze invoering. De eerste stappen zijn inmiddels gezet en in de komende tijd worden de voorgenomen plannen in samenwerking met de Erasmusuniversiteit verder geïmplementeerd.

Onderzoek

De opleiding heeft stappen genomen om de onderzoeksleerlijn te versterken. In 2013-2014 zijn alle geschiedenismodules naar de propedeuse verplaatst (voorheen vonden deze in andere jaren plaats) en maakt de student kennis met de eerste vormen van (bronnen)onderzoek. In jaar 2 volgt de module Muziek Wereldwijd. Deze werd voorheen met een kenistoets afgesloten, maar nu gebeurt dit met een zelfstandige onderzoeksopdracht. Daarmee is deze module een goede opstap naar de scriptiemodule in jaar 3. Ook dit studieonderdeel is vernieuwd met o.a. een lesprogramma onderzoeksvaardigheden. De opleiding ontwikkelt momenteel een onderzoeksminor die met ingang van het studiejaar 2016-2017 zal worden aangeboden.

De gehele onderzoeksleerlijn loopt door tot de verplichte artistic research in het vierde jaar. De opleiding constateert zelf dat de nieuwe opzet nu al tot positieve resultaten heeft geleid in de vorm van betere scriptiewerken. Op basis van de scripties die de commissie heeft ingezien tijdens de visitatie kan zij beaamen dat deze getuigen van bachelorniveau en voldoen aan de vormeisen.

Omdat de hedendaagse muziekpraktijk vraagt om professionals die kunnen reflecteren op de eigen visie en werkwijze heeft de studierichting Muziektheater sinds 2014 (als pilot) een leerlijn 'reflectie' in het curriculum opgenomen. Deze is ontwikkeld door een docente die in het kader van haar masteropleiding onderzoek heeft verricht naar peer-feedback. Wanneer de resultaten positief zijn, zal deze leerlijn in alle opleidingen worden ingevoerd.

Lectoraten

Onderzoek vindt plaats op drie programmalijnen, te weten *Performance Practice, Excellence and Well Being* en *Innovation in Education*.

Eén van de eisen die Codarts aan de lectoraten stelt, is dat de gegenereerde kennis ook kan worden aangewend in de curricula van de opleidingen. Sinds de vorige accreditatie is de impact van de lectoraten op de studieprogramma's zichtbaar toegenomen:

- de oprichting van het Student Health Centre (onderdeel van Student Life) en de aandacht voor andere welzijnsgerelateerde onderwerpen zijn een direct gevolg van de activiteiten ondernomen binnen het lectoraat *Excellence and well being in the Performing Arts* (2004-2008);
- het lectoraat *Sustainable Performance* (2009-2013) heeft geleid tot een herijking van het voorheen gehanteerde didactische concept;
- het lectoraat *Nieuw Muziektheater/New Performance Practice* (2010-heden) onderzoekt de westerse klassieke muziekpraktijk. Zoals eerder aangegeven, zal de lector op basis hiervan in 2016 een voorstel presenteren voor een herinrichting van de studierichting Klassieke Muziek en de verdere ontwikkeling van de onderzoeksleerlijn.

De meer recent gestarte lectoraten *Performing Arts Medicine* (2014) en *Blended Learning* (2015) zullen opnieuw bijdragen aan het onderwijs, zo verwacht de opleiding: in het eerstgenoemde lectoraat ligt de focus op het voorkomen van blessures gedurende de studie, in het tweede lectoraat wordt onderzocht op welke manier digitale onderwijsvormen het traditionele contactonderwijs kunnen versterken. Daarnaast heeft Codarts onlangs besloten te participeren in het lectoraat *Cultural Diversity* van de Hogeschool Rotterdam, omdat dit nauw aansluit bij haar visie op diversiteit en maatschappelijke betrokkenheid.

Overwegingen

De commissie omschrijft het programma als vooruitstrevend, helder en samenhangend. De opbouw, niveau en invulling van de studieonderdelen zijn relevant, passend bij de doelstellingen van de opleiding en elk studieonderdeel is te herleiden tot de beoogde eindkwalificaties. Ook ondernemerschap komt op een productieve wijze aan bod, zeker gelet op de aanpassingen die sinds 2015-2016 zijn doorgevoerd. Onderzoek is op een goede manier geïmplementeerd en biedt ruimte voor de individuele profilering van de student.

De commissie constateert dat de drie programmajnen relevant zijn voor het onderwijs en de sector in het algemeen. De commissie ondersteunt de opleiding in haar voornemens om het onderwijs meer te betrekken bij het onderzoek dat in het kader van de lectoraten wordt uitgevoerd. Tevens moedigt zij de opleiding aan de beroepsrollen nog explicieter uitgewerkt terug te laten komen in de studieprogramma's tot op moduleniveau.

Studenten die de commissie gesproken heeft waren tevreden met de manier waarop ondernemerschap wordt aangeboden, inhoudelijk maar ook voor wat betreft de opbouw waarbij het zwaartepunt in de laatste twee jaren van de studie ligt. Ouderejaars studenten muziektheater beschreven de commerciële ondernemerslessen die zij hadden gevolgd als praktisch en relevant voor het beroep.

Alles overwegende is de commissie het oordeel toegedaan dat de opleiding een goed inhoudelijk programma biedt waarin studenten uitstekend worden voorbereid op een brede en hybride beroepspraktijk. Competenties op het vlak van muzikaliteit, ondernemerschap en onderzoek worden op een samenhangende en uitdagende manier aangeboden, waarbij een duidelijke relatie bestaat tussen de doelstellingen en de programmaonderdelen. Op grond daarvan beoordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

Vormgeving

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**.

Bevindingen

Didactisch concept en uitdagende leeromgeving

De didactiek van Codarts is gebaseerd op het concept van authentiek leren. Dit houdt in dat het programma levensechte beroepssituaties incorporeert en een

constructivistische visie op leren hanteert. De student is voor een groot deel verantwoordelijk voor zijn/haar eigen leerproces. Deze benadering sluit aan bij de eisen die aan het beroep worden gesteld; het werkveld is vooral geïnteresseerd in de persoonlijke inkleuring van de competenties.

De opleiding vormt een uitdagende leeromgeving dankzij de ruimte voor individuele profilering en de vele mogelijkheden om kennis te maken met andere muziekgenres via projecten, workshops en masterclasses. Studenten krijgen de gelegenheid hun vaardigheden te ontwikkelen in authentieke beroepssituaties op verschillende podia in Rotterdam en daarbuiten. In de opleiding Muziek is een stage geen verplicht onderdeel van de studie, maar studenten hebben wel de mogelijkheid om stages te lopen binnen de vrije ruimte die het curriculum biedt. Zo nemen studenten van de studierichting Muziektheater met enige regelmaat deel aan grotere en kleinere musicals of muziektheaterproducties, zoals Soldaat van Oranje, Warhorse, Dissus en Afblijven. Studenten Klassiek maken middels een auditie kans op deelname aan projecten van het Rotterdams Philharmonisch Orkest.

De leeromgeving daagt studenten uit om zelf initiatief te nemen. Zo organiseren studenten en alumni maandelijks het zeer goed bezochte Full Moon Babylon concert in Grounds (WMDC) waar zij vervolgens zelf optreden. Verder organiseren studenten jamsessies, geven zij huisconcerten en doen voorstellen om bepaalde gastdocenten masterclasses of workshops te laten geven.

Blended Learning

Digitale media spelen een belangrijke rol in het ontwerp van een uitdagende en hedendaagse leeromgeving, volgens de opleiding. Codarts zet daarom in op 'blended learning', waarbij contactonderwijs wordt gecombineerd met online leren zodat studenten het programma kunnen volgen op andere tijdstippen en locaties. Dit sluit aan bij de focus van het eerdergenoemde lectoraat *Innovation in Arts Education*. In 2015/2016 is begonnen met het project Muziektheoretische educatie online dat wordt gesubsidieerd door het Ministerie van Onderwijs in het kader van SURF. Daarbij zal worden bekeken in hoeverre het bestaande aanbod muziektheoretische vakken in de opleiding kan worden omgezet naar een blended learning omgeving.

Duurzaamheid: Student Life

Duurzaamheid voor professionals in de muzieksector is bij Codarts een belangrijk thema. Studenten worden uitgedaagd om het uiterste uit hun talent en performance te halen. Omdat hierdoor het risico op uitval toeneemt, is het van belang dat er een goede balans is tussen belasting en belastbaarheid. Codarts heeft een uniek professionele zorg- en begeleidingsstructuur ontwikkeld (ondergebracht bij de afdeling 'Student Life') om bewustwording te creëren bij studenten en hen te ondersteunen in geval van klachten. Deze benadering van het vak maakt ook expliciet onderdeel uit van het didactisch concept (zie het hoofdstuk 'Voorzieningen' voor een nadere beschrijving van Student Life.)

Overwegingen

De opzet en het didactisch concept van het programma acht de commissie goed passend bij de doelstellingen van het programma. De opleiding biedt een uitdagend en samenhangend programma waarin studenten zich kunnen ontwikkelen tot musici en performers met een eigen profiel. Ook denkt de commissie dat de vormgeving bijdraagt aan de studeerbaarheid van het programma. In lijn met de visie op diversiteit is het curriculum van de verschillende studierichtingen volgens hetzelfde model opgebouwd, zodat studenten ook onderdelen van een andere studierichting kunnen volgen en zo profijt kunnen hebben van de breedte van de opleiding. Daarmee heeft de opleiding de bevindingen van de vorige accreditatie ter harte genomen en ingezet op meer mogelijkheden voor gezamenlijke activiteiten en wederzijdse beïnvloeding van de studierichtingen.

De visitatiecommissie is zeer te spreken over de afdeling muziektheater die op zeer goede wijze muzikale diversiteit, interdisciplinariteit en individuele ontplooiing samen heeft gebracht. Studenten leren vanaf het begin nadenken over hun eigen artistieke en economische positie en profiel als performer. In dit opzicht is het profiel van de afstudeerrichting Muziektheater een goed voorbeeld voor de andere richtingen binnen de bachelor.

De studenten die de commissie heeft gesproken, waren erg positief over de mogelijkheden voor cross-over en samenwerking. Zoals een van de wereldmuziek studenten aangaf: 'alles komt hier samen, het is een synthese van kunstvormen'. Ook de andere studenten hadden grote waardering voor de diversiteit van de opleiding en lieten weten dat zij gedurende het programma gestimuleerd werden om deel te nemen aan interdisciplinaire projecten.

De uitgekende vormgeving die dergelijke mogelijkheden en kansen biedt voor studenten, alsmede de aandacht voor het belangwekkende thema van duurzaamheid, maken deze standaard **goed**, aldus de commissie.

Instream

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

De commissie beoordeelt deze standaard als **volgende**.

Bevindingen

Instream

Kandidaten die zich melden voor de opleiding leggen een toelatingsexamen af. Codarts stuurt kandidaten een brief waarin de toelatingseisen (ook te vinden op de website) zijn beschreven. De toelatingscommissies beoordelen elementen als stemming, interpretatie, creativiteit en de relatie tussen het niveau en de leeftijd. Daarnaast is ook de uitstraling en artistieke van de betreffende kandidaat belangrijk en of de student een profiel (eigenzinnig, een open houding, ondernemend) heeft dat bij de opleiding past. Dat blijkt onder andere uit het gesprek dat de commissie met de kandidaat heeft. De commissie bepaalt of een kandidaat op artistieke gronden toelaatbaar is. Een theorielocent toetst het muziektheoretische niveau van de kandidaat. Nadat alle kandidaten toelatingsexamen hebben gedaan vindt de definitieve selectie plaats.

Om het niveau van instroom te verhogen en de aansluiting op de opleiding te vergemakkelijken, biedt de opleiding Muziek instromende studenten voorafgaand aan de start van de studie cursussen muziektheorie aan. Deze cursussen zijn bedoeld voor studenten die kleine deficiënties hebben op het gebied van de muziektheorie en studievertraging willen voorkomen. Daarnaast is in 2014 een pilot uitgevoerd waarbij een klein aantal kandidaten voor de studierichting Pop de mogelijkheid kreeg zich via een online cursus op het toelatingsexamen voor te bereiden. De cursus werd door deelnemers hoog gewaardeerd.

Voortrajecten

Codarts kent een gevarieerd instroombeleid. De hogeschool heeft een eigen voortraject in de vorm van de havo/vwo voor muziek en dans (HMD). De opleidingen Muziek en Docent Muziek zijn verantwoordelijk voor de inrichting en uitvoering van het muziekonderwijs op de HMD en de lessen vinden plaats in het gebouw aan het Kruisplein. Tussen 2008 en 2013

stroomde 34% van de leerlingen door naar de bacheloropleiding Muziek en 4% naar de bacheloropleiding Docent Muziek. Daarnaast heeft de opleiding Muziek een eigen vooropleiding. Het programma wordt aangeboden voor alle studierichtingen. Van 2010 tot en met 2015 stroomde 54,5% van de studenten in deze vooropleiding door naar de bacheloropleiding Muziek.

Codarts werkt verder samen met het Rotterdams Hellendaal Muziek Instituut, een particuliere opleiding die zich speciaal richt op jeugdige violisten, altviolisten, cellisten en contrabassisten. Het instituut heeft zo'n 150 leerlingen in de leeftijd van 4 tot 19 jaar en maakt op zaterdag gebruik van het gebouw aan het Kruisplein. De lessen worden onder meer verzorgd door docenten die verbonden zijn aan de opleiding Muziek. Samen met het Rotterdams Hellendaal Muziek Instituut heeft Codarts het Young Talent Orchestra voor klassieke muziek opgericht. Ook werkt Codarts samen met het Rotterdams Jeugd Symfonie Orkest: drie orkesten op verschillende niveaus die gelegenheid bieden voor samenspel in de leeftijdscategorie van ca. 6 – 26 jaar. Codarts levert artistiek advies, coaching door studenten en docenten en geeft studenten de gelegenheid met het RJSO te soleren.

Samenwerking met de omgeving

Om de aansluiting van de verschillende vooropleidingstrajecten op de bacheloropleiding Muziek te verbeteren, werkt Codarts samen met muziekscholen en muziekverenigingen in stad en regio. Op instellingsniveau heeft Codarts een beleidsadviseur Talentontwikkeling en Scouting aangesteld, die in samenwerking met traditionele en alternatieve muziekedu-

catieve instellingen doorlopende leerlijnen ontwikkelt en de coaching van jong talent in de binnen- en buitenschoolse voortrajecten ondersteunt.

Aangezien talenten zich in toenemende mate buiten de traditionele vooropleidingen ontwikkelen, wordt actief aansluiting gezocht bij andere initiatieven met oog voor jong talent zoals Music Matters, PopUnie, Roots & Routes en Kytopia. Met name de afdeling Pop is hier actief in, omdat bij dit muziekgenre de toevoer via de traditionele structuren het meest afneemt. Doorstroom in de kolom mbo-hbo vindt ook plaats, zij het met relatief kleine aantallen. Vanuit de opleiding Pop van het Albeda College stroomden de afgelopen paar jaar studenten door naar de hoofdvakken Creative Producer, Songwriting, Drums en Bas van de studierichting Pop bij Codarts.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat het programma adequaat aansluit bij de kwalificaties van de studenten en een effectief toelatingsbeleid hanteert dat aansluit bij hun didactisch concept en visie op het beroep. De voortrajecten en vele samenwerkingsverbanden met muziek- onderwijsinstellingen dragen er zorg voor dat de kwalificaties van de instromende studenten passend zijn bij het programma.

Dit alles overwegende beoordeelt de commissie deze standaard als **voldoende**.

Personeel

De visitatiecommissie oordeelt dat de opleiding beschikt over deskundige, toegewijde en capabele docenten, die allen werkzaam zijn in het beroepenveld. De commissie heeft veel waardering voor de invulling van het personeelsbeleid dat erop is gericht docenten aan te nemen die de hybride, interdisciplinaire muzieksector representeren en het didactisch concept van de opleiding kunnen uitdragen en toepassen in hun onderwijs. In de gesprekken die de commissie voerde met studenten en alumni kwam naar voren hoezeer de expertise, passie en didactische vaardigheden van de docenten worden gewaardeerd. De commissie stelt vast dat de docenten studenten op basis van gelijkwaardigheid coachen en stimuleren in hun ontwikkeling tot zelfstandige musici en performers.

Personeelsbeleid

Standaard 6: Het personeel is gekwalificeerd en de omvang ervan is toereikend voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**.

Bevindingen

Het personeelsbeleid van de bachelor Muziek sluit aan bij het Codarts personeelsbeleid. De opleiding werkt met een kernteam van docenten die Codarts' onderwijsvisie delen, aangevuld met gastdocenten die de relatie met actuele ontwikkelingen in het werkveld versterken. Bij de selectie van docenten speelt de bewezen artistieke kwaliteit als kunstenaar een doorslaggevende rol. Uit de curricula vitae van de praktijkdocenten blijkt dat de docenten een eigen muziekpraktijk voeren en participeren in uitgebreide netwerken in het beroepenveld. Docenten spelen bijvoorbeeld zelf in toonaangevende bands of zijn uitvoerders en solisten bij het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Ook werken er docenten van naam en faam bij Codarts.

Naast de reguliere docenten zet de opleiding veel gastdocenten in voor de uitvoering van het onderwijsprogramma en projecten. Zo geven regisseurs uit de actuele praktijk workshops aan muziektheaterstudenten en geven (internationale) artiesten masterclasses. Een deel van de (gast)docenten komt uit het buitenland: dit draagt bij aan het internationale karakter van de opleiding en legt verbanden met het internationale werkveld. Ook van (gast)docenten wordt verwacht dat zij passen in het profiel van Codarts (collegiaal gedrag, brede interesse, bereid tot cross-overs, deelname aan de beroepspraktijk). Sinds 2014-2015 wordt dit ook expliciet geëvalueerd.

Codarts hanteert een cyclus van voortgangs-, functionerings- en beoordelingsgesprekken waarin het dagelijks functioneren van de medewerkers, arbeidstevredenheid, toekomstperspectief, 'verborgen talenten'

en feedback op het functioneren van de leidinggevende centraal staan. De hogeschool biedt haar personeel veel mogelijkheden voor deskundigheidsbevordering, zoals management development trajecten, coachingstrajecten voor high potentials, deeltijdstudies, promotieregelingen, middelen voor levensfasebewust personeelsbeleid, deelname aan de kennisringen van de lectoraten en trainingen studieloopbaanbegeleiding. Momenteel zijn 4 muziekdocenten bezig met een promotieonderzoek. De laatste jaren waren de interne scholingsprogramma's vooral gericht op specifieke groepen, zoals de voorzitters van eindexamens en de studieloopbaanbegeleiders. De komende tijd zal de scholing zich eveneens richten op specifieke thema's zoals BKE/SKE, blended learning, toetsing, Engelse taalvaardigheid, intervisie en groepsgewijs lesgeven.

Overwegingen

De commissie constateert dat de opleiding een effectief personeelsbeleid voert dat de realisatie van het onderwijs op organisatorisch, inhoudelijk en onderwijskundig vlak mogelijk maakt. De opleiding is doeltreffend in het streven gekwalificeerde docenten aan te trekken die veelal een vooraanstaande plaats innemen in het werkveld. Codarts slaagt er bovendien in docenten aan te trekken die haar filosofie uitdragen, zo heeft de commissie kunnen vaststellen. Vanuit de opleidingsvisie (zelfsturende studenten met een onderzoekende houding) wordt van docenten in toenemende mate een coachende rol gevraagd en nemen onderzoekende en ondernemende kwaliteiten in belang toe. Codarts heeft haar aannamebeleid hierop aangepast. Verder is de commissie positief over de professionaliserings- en scholingsmogelijkheden die de opleiding haar docenten biedt. Ook het opleidingsniveau van de docenten is meer dan toereikend: meer dan 30% van de docenten heeft een master- of PhD-grad.

Uit de evaluaties en gesprekken met studenten en alumni blijkt veel waardering voor de muzikale deskundigheid, praktijkkennis, betrokkenheid en didactische kwaliteiten van de docenten. De didactiek is duidelijk gericht op gelijkwaardigheid tussen docenten en student. Docenten nemen studenten vaak mee naar opdrachten en laten hen ook op den duur remplacieren. Dat studenten het docententeam positief waarderen, blijkt uit de evaluatiecijfers. In de NSE 2014 scoren zij tussen 3,5 en 4,3 op een 5-punts schaal voor inhoudelijke deskundigheid, didactiek,

praktijkervaring en betrokkenheid. In de semesterevaluaties 2014-2015 krijgen de docenten een 7,6 op een schaal van 10.

Samenvattend concludeert de commissie dat de opleiding beschikt over zeer deskundige en ervaren docenten die een sterke en hechte teamuitstraling hebben, gezamenlijk de visie van Codarts uitdragen en in staat zijn studenten effectief te coachen en te begeleiden in hun artistieke ontwikkeling. De visitatiecommissie beoordeelt deze standaard daarom als **goed**.

Voorzieningen

De visitatiecommissie heeft kunnen constateren dat de huisvesting en materiële voorzieningen van de opleiding voldoen aan de kwaliteitsnormen voor een bacheloropleiding muziek. Het gebouw aan het Kruisplein en het WMDC-gebouw bieden genoeg faciliteiten voor het verzorgen van muziekonderwijs en optredens. De commissie is onder de indruk van de zorg- en begeleidingsafdeling Student Life en het in 2014 gestarte lectoraat *Performing Arts Medicine*. Volgens de commissie is deze vorm van studieloopbaanbegeleiding en aandacht voor gezondheid bijzonder en zeer relevant voor het beroep.

Materiële voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

De commissie beoordeelt deze standaard als **volgende**.

Bevindingen

De opleiding heeft in de afgelopen jaren veel tijd besteed aan het vergroten van de kwaliteit en omvang van de beschikbare les- en studieruimtes. Een aantal afdelingen is verhuisd en de beschikbare oefenruimtes zijn uitgebreid. Er heeft een groot aantal verbouwingen plaatsgevonden om een extra theaterzaal en meer leslokalen te creëren in het gebouw bij het Kruisplein. Bij het WMDC (het Wereld Muziek en Dans Centrum, opgericht door Codarts en de SKVR) is geluidisolatie geplaatst en een opnamestudio gebouwd. Verder heeft de opleiding de openingstijden verruimd: het Kruisplein-gebouw is nu ook op zondagen open tijdens onderwijsweken.

Verder heeft Codarts in de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in het instrumentarium en beheer daarvan. Er is een commissie Leermiddelen gevormd die investeringsverzoeken met betrekking tot leermiddelen behandelt. Momenteel wordt gewerkt aan een ICT-systeem dat de 'blended' leeromgeving ondersteunt. Hiertoe is onder leiding van een gespecialiseerd bureau een speciale werkgroep gevormd, die zich richt op een excellente integratie van ICT en onderwijs. De eerste fase van dit project zal in de zomer van 2016 gereed zijn.

De Codarts mediatheek heeft een uitgebreide fysieke en digitale collectie aan repertoire, studieboeken, cd's/dvd's en video's voor het muziek-, dans- en circusvakonderwijs. Ook biedt de mediatheek online toegang tot internationale databases, zoals Oxford Music Online en de Naxos Music Library. Eerstejaars krijgen een les over de verschillende informatievoorzieningen die de mediatheek aanbiedt. Ook ontwerpt de opleiding momenteel een digitale Lib Guide-omgeving waarin studenten online hun informatie- en

zoekvaardigheden kunnen ontwikkelen. Sinds 2012 brengt de opleiding de mogelijkheden die deze bronnen bieden via de interne communicatie en de lessen informatievaardigheden expliciet onder de aandacht.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de huisvesting en materiële voorzieningen toereikend zijn voor de uitvoering van een bacheloropleiding Muziek. Tegelijkertijd constateert de commissie met de opleiding dat de implementatie van het didactisch concept (met een focus op eigen initiatief, ondernemendheid en cross-over) ook implicaties heeft voor de huisvesting. De vraag naar lokalen voor samenspel en ad hoc projecten neemt steeds toe terwijl daar niet altijd de ruimte voor is. Codarts is zich bewust van de noodzaak voor meer ruimtes en heeft recent een nieuw roosterprogramma (Asimut) aangeschaft dat specifiek ontworpen is voor kunstvakhogescholen en instellingen in de kunstsector. Hiermee kunnen studenten zelf roosters inzien en studieruimtes reserveren. Volgens de commissie functioneert dit systeem goed en bevordert het efficiënt ruimtegebruik en de interactie tussen de studenten.

De commissie beoordeelt deze standaard als **volgende**.

Studiebegeleiding

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**.

Bevindingen

Informatievoorziening

Op het Kruisplein is een centraal informatiepunt (STIP) gerealiseerd waar studenten en medewerkers terecht kunnen voor de studentenadministratie, het lenen van audiovisuele apparatuur, ICT-gerelateerde

en alle facilitaire zaken. Op het WMDC is een 'bijkantoor' gekomen in de vorm van STIP Lite. De jaarplanning is verbeterd om studenten tijdiger en eenduidiger te informeren over de praktische organisatie van het onderwijs. De studiegids is vernieuwd en aangevuld om betere informatie te bieden over de opzet van de opleidingen en de regels en procedures. In de studiegids zijn per studierichting en instrument de studiepuntentabellen opgenomen van alle studieonderdelen. De inhoud van het studieprogramma is vastgelegd in modulebeschrijvingen die studenten op het Codarts intranet kunnen raadplegen. Elke beschrijving bevat gegevens over de inhoud, de studiebelasting, de leerdoelen, de toetsvorm, de beoordelingscriteria en de gehanteerde resultaatschaal van de betreffende module. Daarnaast wordt beschreven hoe de desbetreffende module bijdraagt aan de realisatie van de eindkwalificaties van de opleiding. De minoren zijn in een aparte gids opgenomen.

Op ICT-gebied heeft de opleiding veel verbeteringen doorgevoerd. Naast het Codarts Intranet waarop informatie te vinden is over studieprogramma en regelingen, kunnen studenten via Osiris online hun studievoortgang bekijken en zich (her)inschrijven voor de studie.

Studiebegeleiding: Student Life

De afdeling Student Life biedt de volgende voorzieningen: studieloopbaanbegeleiding, Health Centre, mentoraat, decanaat en International Office.

Bachelorstudenten worden bij Codarts intensief begeleid door daartoe opgeleide studieloopbaanbegeleiders (SLB'ers). Bij aanvang van de studie krijgt elke student een SLB'er toegewezen waar hij/zij terecht kan om de studievoortgang te bespreken en voor alle studiegerelateerde/vakinhoudelijke vragen en problemen. Met niet studiegerelateerde en/of persoonlijke vragen en problemen kunnen studenten terecht bij de mentoren, die ook mentale weerbaarheid trainingen (o.a. over stresspreventie, podiumpresentatie, omgaan met podiumangst) aanbieden. De taken van het decanaat zijn vergelijkbaar met die bij andere hbo-opleidingen. Vanwege het internationale karakter van de studentenpopulatie ligt de nadruk bij Codarts sterker op opvang, huisvesting en advies over financiële kwesties voor buitenlandse studenten. Het International Office helpt studenten bij het regelen van uitwisselingen naar het buitenland en ondersteunt ook buitenlandse studenten bij het regelen van vergunningen.

Gezondheid is een belangrijk thema bij Codarts. Eerstejaars studenten Klassiek, Jazz, Pop en Wereldmuziek nemen deel aan de jaarlijkse Health & Performance Dag waarin meerdere workshops worden aangeboden over bijvoorbeeld gehoorbescherming, blesurepreventie, gezonde voeding en performance preparation. Eerstejaars Muziektheater maken met deze thema's kennis via het vak Health & Performance. Bij de aanvang van de studie ondergaan alle zangstudenten een stemkeuring (uitgevoerd door de logopediste in samenwerking met de KNO-artsen van het IKAZIA-ziekenhuis), die inzicht geeft in fysieke mogelijkheden en aandachtspunten.

Bij fysieke klachten kunnen studenten terecht bij het Health Centre voor (manuele) fysiotherapie, logopedie en een conditietraining. Zij kunnen ook een (sport)diëtist en performance coach raadplegen. De aanpak vanuit het Health Centre is primair gericht op preventie; waar nodig wordt doorverwezen naar het uitgebreide externe netwerk dat Codarts op gezondheidsgebied heeft. Vanuit het Health Centre wordt veel aandacht besteed aan het belang van goede gehoorbescherming: studenten en docenten kunnen regelmatig een gehoortest af laten nemen en kunnen een op maat gemaakte gehoorbeschermer laten aameten.

De instelling biedt ook lessenseries aan in de methodes Feldenkrais, Alexander Techniek en Mindfulness for Musicians. In samenwerking met het lectoraat *Performing Arts Medicine* is gestart met het ontwikkelen van een programma dat zich specifiek richt op de houding van violisten. Dit lectoraat monitort de frequentie en aard van klachten. Ook de tevredenheid over de gezondheidsvoorzieningen en studiebegeleiding wordt regelmatig gepeild en geëvalueerd.

Codarts heeft onlangs een onderzoek uitgevoerd naar toegankelijkheid van de opleidingen voor studenten met een functiebeperking. Na een grondige evaluatie met diverse betrokkenen en ingewonnen advies van het expertisecentrum Handicap & Studie zijn het beleidsplan, protocol en implementatieplan aangepast. Met name op het gebied van informatievoorziening, voorzieningen en begeleiding, deskundigheidsbevordering, toetsing en examinering zijn verbeteringen doorgevoerd.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat zowel de studiebegeleiding en informatievoorziening bijdragen aan de studievoortgang en afgestemd zijn op de behoeften van

de studenten. De opleiding heeft maatregelen genomen naar aanleiding van het laatste accreditatiebezoek en het inspectiebezoek om de informatievoorziening sterk te verbeteren door deze te bundelen en te stroomlijnen.

De commissie heeft veel waardering voor het uiterst professioneel zorg- en begeleidingssysteem dat Co-darts heeft ontwikkeld en ondergebracht bij de afdeling Student Life. De commissie vindt deze vorm van

studieloopbaan-begeleiding en aandacht voor gezondheid bijzonder en zeer relevant voor het beroep. Uit evaluaties en de gesprekken die de commissie voerde met studenten en alumni blijkt dat de begeleiding op deze terreinen hoog gewaardeerd wordt.

Dit alles overwegende beoordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

Kwaliteitszorg

De visitatiecommissie heeft kunnen vaststellen dat de bacheloropleiding een goed kwaliteitszorgplan heeft waarin eindkwalificaties, programma, personeel, leeromgeving en toetsen op structurele basis worden geëvalueerd door betrokkenen en belanghebbenden. Deze evaluaties vinden plaats aan de hand van toetsbare doelstellingen en concrete maatregelen. Management, bestuur en docenten dragen een gedeelde visie uit en cultiveren een zelfkritische, open houding als het gaat om de ontwikkeling en verbetering van het curriculum. De opleiding heeft naar aanleiding van de laatste visitatie en inspectiebezoek zichtbare verbeteringen doorgevoerd op verschillende domeinen.

Evaluatie

Standaard 9: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.
De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**.

Bevindingen

Evaluatie-instrumenten

De kwaliteitszorg van de opleiding sluit aan bij de kwaliteitszorgcyclus (PDCA) van Codarts. Deze bestaat onder meer uit een instellingsplan, de jaarlijkse kaderbrief Financiën & Kwaliteitszorg (met richtlijnen voor de begrotingsopstelling en bestuurlijke prioriteiten), activiteitenoverzichten per opleiding/afdeling en twee keer per jaar een stoplichtenrapportage waarmee in overleg met het CvB de voortgang van de opleiding wordt gemonitord. De kwaliteitszorginstrumenten zijn voor zover mogelijk SMART opgesteld en bevatten relevante streefcijfers. Codarts hanteert de volgende evaluatie-instrumenten:

- Nationale StudentenEnquête (om het jaar): bij het beoordelen van de resultaten worden scores van 3,0 of lager als onvoldoende beschouwd, scores tussen de 3,1 en 3,5 vragen om verbetermaatregelen;
- Digitale semesterevaluaties (EvaSys, twee keer per jaar) en gebruikersonderzoeken;
- MedewerkerTevredenheidsOnderzoek (om het jaar): dit onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van een instrument (Integron/Zestor) dat benchmarking met andere hogescholen mogelijk maakt;
- HBO Kunstenmonitor (jaarlijks): onderzoek naar de tevredenheid over de opleiding en de arbeidsmarktpositie van de alumni;
- Managementinformatie: een bedrijfsvergelijking waarin de positie van Codarts wordt vergeleken met andere (kunstvak)hogescholen;
- U-multirank: dit is een internationale benchmark waar Codarts als eerste Nederlandse kunstvak-hogeschool aan meedoet.

De opleiding analyseert de resultaten van deze evaluaties en neemt naar aanleiding daarvan maatregelen voor verbetering. Deze worden opgenomen in de activiteitenoverzichten en worden daarmee onderdeel van de PDCA-cyclus. Enkele voorbeelden van gerealiseerde verbetermaatregelen zijn:

- informatievoorziening: inrichting STIP en vernieuwing studiegids (naar aanleiding van de NSE);
- explicitering van en betere communicatie over gehanteerde beoordelingscriteria (EvaSys, NSE);
- aanschaf en implementatie van een nieuw roosterprogramma (Asimut);
- curriculumwijzigingen (bijv. andere invulling Muziek Wereldwijd) en personele wijzigingen (EvaSys);
- aanpassing/aanscherping ondernemerschap in het curriculum (HBO Kunstenmonitor, NSE).

Betrokkenheid belanghebbenden

De kwaliteit van de opleiding en voorzieningen wordt tevens gemonitord door verschillende interne commissies en overlegstructuren. De opleidingscommissie Muziek (met daarin docenten en studenten) bespreekt met het opleidingsmanagement studierichting-overstijgende onderwerpen, evaluatieresultaten, curriculum-wijzigingen en aanpassingen van de OER en brengt daarover advies uit. Medewerkers zijn verder betrokken via de docentenvergaderingen, vakgroepoverleggen, MTO's, de medezeggenschapsraad en functioneringsgesprekken. De resultaten daarvan komen in docentevaluaties aan de orde. Studenten zijn betrokken via de MR en de studentenpanels die onderwijsinhoud en evaluatieresultaten bespreken en zelf ook andere onderwerpen kunnen introduceren. Een medewerker van de Facilitaire Dienst woont deze panels regelmatig bij, het CvB schuift tenminste één keer per jaar bij de studentenpanels aan.

Codarts be vraagt haar alumni over de kwaliteit van het programma via de HBO Kunstenmonitor, alumni-

dagen en themadagen zoals de rondetafelconferenties van Klassieke Muziek. Alumni worden ook benaderd via sociale media en websites waar informatie wordt gedeeld over cursussen, toelatingsexamens, partituren en samenwerkingsprojecten (Docent Muziek, Muziektheater, Wereldmuziek). Daarnaast zet de opleiding alumni in als gastdocent/workshopleider in projectweken en als externe beoordelaar bij eindexamens (Pop en Jazz);

Met het beroepenveld onderhoudt de opleiding zoals eerder beschreven contact middels overleggen en (inter)nationale netwerken. Vertegenwoordigers van het werkveld zijn ook als lid van de beoordelingscommissies betrokken bij de eindexamens.

Overwegingen

De commissie heeft kunnen constateren dat de opleiding beschikt over een effectief kwaliteitszorgsysteem gebaseerd op toetsbare doelstellingen en concreet beoogde resultaten. Zij hanteert een breed scala aan evaluatie-instrumenten en betreft studenten, alumni, docenten en het werkveld structureel bij deze evaluatieprocessen. De commissie stelt vast dat

de opleiding sinds de vorige accreditatie (2010) en het bezoek van de inspectie (2011) belangrijke stappen heeft genomen in de stroomlijning van de formele processen en procedures, zoals de informatievoorziening, kwaliteitszorg, het functioneren van de examencommissie en de borging van de toetsing. Ook heeft de opleiding maatregelen genomen om de inhoud en samenhang van het programma te versterken. De commissie waardeert de ontwikkelingsgerichtheid van de opleiding. De student staat centraal en management en docenten staan nadrukkelijk open voor feedback. De commissie is zeer positief over het functioneren van de studentenpanels waarin studenten (per studierichting) de gelegenheid krijgen het programma kritisch te evalueren en met suggesties voor verbetering kunnen komen.

De visitatiecommissie ziet een nadrukkelijk aanwezige, ontwikkelingsgerichte kwaliteitscultuur, waarbij het instrumentarium van Codarts een basis biedt voor verdere groei daarvan. Dit overwegende waardeert zij deze standaard als **goed**.

Toetsing

De visitatiecommissie heeft kunnen vaststellen dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De commissie constateert dat het toetsbeleid binnen Codarts is afgestemd op haar onderwijsvisie van authentiek leren: beoordelingen vinden plaats in reële beroepscontexten en de toetscriteria weerspiegelen de eisen in het werkveld. De commissie stelt vast dat de opleiding actief investeert in de toetskennis en -kunde van de docenten en de leden van de examencommissie en dat dit beleid tot aantoonbare verbeteringen heeft geleid. Tevens concludeert de commissie vast dat de opleiding beschikt over een bekwame examencommissie en toetscommissie die proactief toezien op de kwaliteit van de toetsing. De informatievoorziening naar de studenten toe is goed.

Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

De commissie beoordeelt deze deelstandaard als **goed**.

Bevindingen

Valide en betrouwbaar

Het toetsbeleid van Codarts (vastgelegd in de notitie Toetsbeleid en in de Onderwijs- en Examenregeling) sluit aan op haar visie op onderwijs, dat uitgaat van het concept authentiek leren. Dit brengt met zich mee dat de wijze van toetsing zoveel mogelijk plaatsvindt in authentieke beroepssituaties en dat de beoordelingscriteria aan de beroepspraktijk zijn gerelateerd. Sinds 2011 heeft Codarts gewerkt aan de versterking van de toetskwaliteit en de borging daarvan. De opleiding heeft handreikingen toetsen en beoordelen ontwikkeld waarin richtlijnen staan beschreven voor de constructie, afname, beoordeling en verwerking van toetsen. Ook de modulebeschrijvingen zijn in de afgelopen jaren vernieuwd waarbij in het bijzonder aandacht is besteed aan het beschrijven van de toets(en). Van elke toets is vastgelegd wat de leerdoelen, de criteria, de toetsvorm, de eventuele weging tussen de onderdelen en de resultaatschaal zijn. Daarnaast heeft de opleiding maatregelen genomen om de beoordelingsvaardigheden van docenten te versterken. In juni 2015 is een competentieprofiel examinatoren opgesteld en hebben alle opleidingen docenten voordragen als examinatoren. Aan de hand hiervan zal de examencommissie examinatoren voor onbepaalde tijd aanwijzen, op voorwaarde dat zij binnen een bepaalde tijd een scholingstraject (BKE/SKE) hebben afgerond, dat in samenwerking met de Willem de Kooning Academy (Hogeschool Rotterdam) zal worden aangeboden. De eerste lichte examinatoren heeft het traject inmiddels afgerond (muziektheorie docenten en leden van de examen- en toetscommissie). Externe beoordelaars worden met ingang van 2015-2016 volgens een vaste procedure aangewezen,

waarbij de examencommissie steekproefsgewijs toetst of de voorgedragen externe beoordelaars voldoen aan het vastgestelde competentieprofiel. Externe beoordelaars worden begeleid door een geschoolde voorzitter en gebruiken een vast evaluatieformat bij de beoordelingen.

De examencommissie ziet toe op het eindniveau door de benoeming van beoordelingscommissies met tenminste één externe beoordelaar. Daarnaast bezoekt de examencommissie elk jaar steekproefsgewijs een aantal eindexamens om na te gaan of de toetsprotocollen op de juiste manier worden gehanteerd. Zij kijkt daarbij ook naar scriptiepresentaties, al behoren deze formeel niet tot het eindwerk. Uit de steekproeven blijkt dat de toetsprotocollen rondom het afstuderen goed worden nageleefd. Wel heeft de examencommissie nog de wens in de toekomst de grootte van de beoordelingscommissies te stroomlijnen (waar nu alleen een minimum geldt) en bij alle eindexamens gebruik te maken van een technisch (niet stemmend) voorzitter om zo de betrouwbaarheid van de toetsing verder te vergroten.

Examencommissie en toetscommissie

De examencommissie speelt zoals gesteld een actieve rol in de borging van de validiteit, objectiviteit en transparantie van de toetsing. Codarts heeft één examencommissie voor alle opleidingen, met sinds 2014 twee 'kamers' voor Muziek en Performing Arts. De commissie is in de afgelopen jaren vernieuwd en versterkt (o.a. met een extern lid met juridische expertise). Alle nieuwe en zittende leden hebben deelgenomen aan een intern traject deskundigheidsbevordering en in veel gevallen ook aan een externe training voor examencommissieleden.

In 2013-2014 is de Codarts toetscommissie ingesteld met als doel in vier jaar tijd alle gebruikte toetsen te onderzoeken op zeven kwaliteitscriteria en uiteindelijk tot een instellingsbrede toetsvisie te komen die aansluit bij het didactisch concept. Deze commissie controleert toetsen en opdrachten vooraf en screent

achteraf steekproefsgewijs het beoordeelde werk. Dit doet zij op basis van checklijsten die de kwaliteitscriteria uit het toetsbeleid rond cijfertoekenning, transparantie, betrouwbaarheid en validiteit beslaan. Zij helpt tevens bij de ontwikkeling van studiehandleidingen en het opstellen van de verschillende beoordelingsformulieren. Docenten krijgen van de toetscommissie feedback en hulp. Het afgelopen jaar lagen de adviezen van de toetscommissie vooral op het gebied van de beschrijving van toetsen: beoordelingscriteria, cesuur, niveau-opbouw, onderscheid tussen product- en procesbeoordeling en leerdoelen konden in haar ogen transparanter worden weergegeven. Dit zijn ook de onderdelen die momenteel in de BDB- en BKE-training expliciet aan de orde komen. Inmiddels zijn deze toetsonderdelen op basis van deze observaties aangepast en verbeterd. Voor 2015-2016 is er een toetsplan opgesteld voor de opleidingen Muziek en Docent Muziek.

Inzichtelijk voor studenten

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat de toetsprocedures inzichtelijk zijn voor studenten. In de OER en in de studiehandleidingen is per module vastgelegd welke competenties getoetst worden, welke toetscriteria er van die competenties zijn afgeleid, welke vorm de toets heeft en wat de beoordelingschaal en weging is. Alle informatie wordt ook online beschikbaar gesteld. Studenten gaven aan tevreden te zijn over de verschillende toetsvormen die in de modules worden gehanteerd, die naar hun idee passend zijn bij de stof die wordt aangeboden. Ze gaven aan inzicht te hebben in de criteria waarop zij beoordeeld worden.

De extra aandacht voor toetsing en beoordeling is terug te zien in een lichte stijging in de studenttevredenheid over dit onderwerp in de NSE: van een 3,1 in 2010 naar een 3,4 in 2014. Ook uit de interne onderwijsbeoordelingen blijkt dat studenten tevreden zijn over de wijze van toetsing. De opleiding is zich er niettemin van bewust dat de beoordelingscriteria en de terugkoppeling van de toetsresultaten blijvend aandacht behoeven.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de opleiding beschikt over een effectief systeem van toetsing waarin er een duidelijke relatie ligt tussen de beoogde eindkwalificaties, de leerdoelen van de modules en de toetsvormen. De validiteit en betrouwbaarheid van toetsing is onder meer verzekerd door de heldere modulebeschrijvingen, toetsplannen en –handreikingen en de monitorende rol van de examencommissie en toetscommissie. Uit de documentatie en de gesprekken die de commissie met de examencommissie en toetscommissie voerde, bleek dat deze een proactieve rol vervullen in de waarborging van de kwaliteit van toetsen en beoordelingen. Zij hebben goed voor ogen wat hen te doen staat en weten dit op een bewaakte wijze te realiseren.

De visitatiecommissie is positief over de maatregelen die er al genomen zijn op het vlak van toetsing (formulering toetsplannen, beschrijving toetsen, protocollen voor beoordelingscommissies) en ondersteunt de opleiding bij haar voornemens om de toetsing verder af te stemmen op het didactisch concept en de beroepsrollen. De benadering van toetsing binnen de afstudeerrichting Muziektheater kan daarbij als voorbeeld dienen, met name als het gaat om de weging van het maakproces (dat naarmate de studie vordert steeds minder van invloed is op het uiteindelijke cijfer) en de transparantie van de beoordelingen.

Samenvattend concludeert de commissie dat de opleiding actief investeert in de toetskennis en -kunde van de docenten en de leden van de examencommissie en dat dit beleid tot aantoonbare verbeteringen heeft geleid. De commissie stelt vast dat toetsing een belangrijk thema is binnen het docententeam en dat docenten op structurele basis de inhoudelijke kwaliteit van de toetsen en beoordelingen met elkaar afstemmen. De commissie waardeert dat de examencommissie proactief toeziet op de toetskwaliteit en -procedures en dat externen structureel bij de eindbeoordelingen worden betrokken. In overweging nemende dat de opleiding in de doorontwikkeling van de toetsing steeds verder aansluiting weet te vinden bij haar visie, beoordeelt de commissie deze standaard als **goed**.

Gerealiseerde eindkwalificaties

De visitatiecommissie constateert dat studenten van de opleiding de beoogde eindkwalificaties daadwerkelijk halen. De eindpresentaties zijn over het geheel genomen van een hoog niveau en de studenten worden door het werkveld gewaardeerd. De meerderheid van de alumni is als professioneel musicus of performer in het beroepenveld werkzaam en veel studenten nemen al voordat zij zijn afgestudeerd deel aan belangrijke producties en evenementen. De commissie was positief over de scripties en *lecture recitals*, die blijk geven van goede onderzoeksvaardigheden en kritisch vermogen. Deze producten sluiten aan bij de visie van de opleiding op het profiel van de musicus als reflectieve, onderzoekende beroepsbeoefenaar die zich kan verhouden tot de huidige hybride muziekpraktijk.

Gerealiseerde eindniveau

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**.

Bevindingen

Dit eindniveau komt tot uiting in het eindexamenconcert (en bij muziektheater in een showcase, een theateraal concert en een musical- of muziektheaterproductie) waarbij de student zich presenteert in een professionele setting. Daarbij moet de student aantonen dat hij/zij alle beoogde competenties integraal beheerst.

Dat het werkveld de kwalificaties van de studenten hoog inschat en toegesneden acht op de eisen in de sector, blijkt uit de uitkomsten uit de jaarlijkse enquête onder externe beoordelaars, die de aansluiting op de startkwalificaties waarderen met een 4,3 op een vijfpuntschaal. De commissie stelt verder vast dat de studenten tijdens hun studie al een beroepspraktijk hebben kunnen opbouwen en na afstuderen zonder hindernissen de stap naar beroepsmusicus kunnen maken.

Codarts is een gewilde samenwerkingspartner voor professionele partijen in het land, zowel in Rotterdam als daarbuiten. Studenten treden op in professionele concertseries en op festivals. Zoals de HBO Kunstenmonitor 2013-2014 aangeeft, heeft 90% van de afgestudeerden werk binnen het eigen vakgebied, en is iets minder dan de helft werkzaam als zelfstandige. Muziektheater alumni (2013-2014) hebben zelf groepen en collectieven opgericht toen de arbeidsmarkt voor musical/muziektheater instortte. Zij treden op bij veel bekende festivals en in het evenementencircuit. Een derde van de studenten stroomt na de bachelor door naar een masteropleiding, vaak wisselen zij dan ook van studierichting. Dit is een indicatie dat de muzikale diversiteit gedurende de opleiding een uitwerking heeft gehad op de benadering van het beroep.

Tot slot vallen studenten en alumni van Codarts regelmatig in de prijzen, zij winnen concoursen, competities en andere awards, zoals het Prinses Christina Concours (2015), de Edison (2013) en de Beste Singer Songwriter van Nederland (2015).

Overwegingen

De commissie heeft zestien eindpresentaties bekeken van verschillende studierichtingen binnen de opleiding. Deze laten zien dat de studenten de eindkwalificaties van de opleiding ruimschoots behalen: de studenten geven blijk van ambachtelijk kunnen en de meesten geven uitdrukking aan een eigen artistieke identiteit. De commissie was verder positief over de scripties en *lecture recitals* die zij heeft ingezien. De scripties en *lecture recitals* laten zien dat de studenten over goede onderzoeksvaardigheden beschikken, in staat zijn om te reflecteren op hun vak en zich in relatie tot het werkveld kunnen positioneren. De commissie is zeer te spreken over het eindniveau bij Muziektheater waarin het profiel van muzikale diversiteit en de reflectieve onderzoekende beroepsbeoefenaar heel duidelijk aanwezig is. Dit heeft onder meer te maken met de criteria die gehanteerd worden bij de beoordelingen van de eindproducten. De commissie ziet bij de andere studierichtingen ook meer gespecificeerde beoordelingen waarin cross-over en diversiteit aandacht krijgt. Zij ondersteunt de ontwikkelagenda van de opleiding om deze thema's nog meer te betrekken op het eindproduct.

De commissie stelt vast dat de opleiding zeer bewaame musici opleidt en de eindkwalificaties over de gehele linie ruimschoots realiseert. Dit blijkt ook uit de werkzaamheden van alumni waarvan de grote meerderheid aan de slag gaat in de muzieksector. De professionele carrières van de alumni geven blijk van het Codarts-profiel waarin cross-over, muzikale diversiteit, ondernemerschap en een onderzoekende houding centraal staan. De commissie beoordeelt deze standaard dan ook als **goed**.

Bijzonder kenmerk: Muzikale Diversiteit

De visitatiecommissie heeft kunnen vaststellen dat de opleiding een relevante en onderscheidende visie heeft op muzikale diversiteit die breed wordt gedragen en door het werkveld wordt herkend. Muzikale diversiteit is tevens concreet geoperationaliseerd binnen de verschillende studierichtingen en herkenbaar in de opzet, samenhang en opbouw van het programma en in het personeelsbeleid. Tijdens de opleiding worden studenten aangemoedigd om samenwerkingen aan te gaan met uiteenlopende genres en disciplines en zich breed te oriënteren. De commissie ziet de oriëntatie op muzikale diversiteit terug in eindproducten. Dat de doelstellingen van de opleiding op het vlak van cross-over en interdisciplinariteit worden behaald, blijkt ook uit de verdere loopbanen van alumni die zich buiten de gebaande wegen begeven en interdisciplinaire samenwerkingen aangaan.

1. Onderscheidend karakter

Criterion 1: Het bijzondere kenmerk is onderscheidend voor de instelling of opleiding in relatie tot relevante instellingen of opleidingen in het Nederlandse hoger onderwijs.

Volgens de commissie **voldoet** de opleiding aan dit criterium.

Met haar visie op muzikale diversiteit en de invulling daarvan in het curriculum onderscheidt de bacheloropleiding Muziek zich van andere conservatoria in Nederland: Codarts heeft het grootste aanbod aan studierichtingen vergeleken bij andere bacheloropleidingen Muziek. Vanaf haar oprichting heeft de instelling zich steeds gericht op een breed spectrum aan muziekgenres en disciplines. In 1978 bood zij als eerste instituut (buiten de Verenigde Staten) een aparte afdeling Lichte Muziek aan. In 1985 startte Codarts de opleiding Flamenco Gitaar, gevolgd in 1987 door Noord Indiase Klassieke Muziek (later in 2005 uitgebreid met Indiase lichte muziek onder de naam Bollywood) en in 1989 door Latin (bestaande uit Caraïbische en Braziliaanse tradities). Dit resulteerde in 1990 in de afdeling Wereldmuziek, gevolgd door de vakgroep Argentijnse Tango in 1993. Vervolgens richtte de opleiding zich op populaire muziekvormen met de oprichting van de studierichtingen Muziektheater en Pop. De jongste vakgroep van de studierichting Wereldmuziek is Turkse Anatolische Muziek (2001), later uitgebreid naar Turkse Ottomaanse Muziek (2008). Daarnaast heeft Codarts Circus Arts (2006) en de master Muziektherapie (2016) geïntroduceerd. De opleiding onderzoekt altijd eerst of er genoeg markt is voor een nieuwe richting of specialisatie voordat deze wordt geïntroduceerd.

In het kader van een verdere uitbreiding van de keuzemogelijkheden voor studenten heeft Codarts on-

langs een convenant gesloten met de Erasmus Universiteit en de Willem de Kooning Academie. Door middel van zogeheten double degrees, naar Angelsaksisch voorbeeld, kunnen studenten vanaf 2016 een opleiding volgen bij zowel een kunstvakhogeschool als de universiteit.

In het buitenland staat Codarts bekend als pionier wanneer het gaat om het aanbieden van een groot aantal muziekgenres en disciplines. Conservatoria overall ter wereld vragen Codarts dan ook regelmatig om advies, bijvoorbeeld als het gaat om de opzet van brede programma's en cursussen wereldmuziek.

2. Concretisering

Criterion 2: De gevolgen van het bijzondere kenmerk voor de kwaliteit van het onderwijs zijn geoperationaliseerd aan de hand van de relevante standaarden van het desbetreffende beoordelingskader.

Volgens de commissie **voldoet** de opleiding aan dit criterium. Muzikale diversiteit is geoperationaliseerd aan de hand van de volgende standaarden:

Standaard 1

De opleiding Muziek heeft als expliciete doelstelling studenten op te leiden die thuis zijn in diverse muziekgenres en in staat zijn een plaats te verwerven in de hedendaagse internationale, hybride beroepspraktijk. Om haar beoogde eindkwalificaties op dit vlak te toetsen, participeert de opleiding Muziek in uiteenlopende internationale netwerken (zowel onderwijsgericht als beroepsgericht) die de diversiteit van de huidige sector weerspiegelen (o.a. ELIA, Classical Next, Icon, Noorderslag, Pop- en Jazz Platform AEC).

Standaard 2

De beroepsoriëntatie van het programma is specifiek op muzikale diversiteit gericht. Studenten krijgen de gelegenheid en worden gestimuleerd om ervaring op te doen in projecten buiten de eigen studierichting of muziekgenre om. Voorbeelden hiervan zijn:

- In een project tijdens de introductieweek moeten studenten van alle studierichtingen/opleidingen (ook Dans en Circus) samen een uitvoering van 20 minuten voorbereiden.
- Twee keer per jaar organiseert de opleiding Muziek projectweken, waarvan er één gewijd is aan cross-over projecten. Eén keer in de twee jaar valt deze cross-over projectweek samen met de Big Day, het festival (met 800 artiesten en 80 voorstellingen) dat in de Doelen wordt georganiseerd.
- Studenten van de studierichtingen Klassieke Muziek, Jazz, Pop en Muziektheater worden gestimuleerd en gefaciliteerd om deel te nemen aan ensembles die binnen de studierichting Wereldmuziek worden aangeboden en studenten van de specialisaties binnen Wereldmuziek worden op hun beurt aangemoedigd deel te nemen aan de ensembles van de studierichtingen Jazz, Pop, Klassiek Muziek en Muziektheater.
- Maandelijks vinden in het WMDC de zogeheten Full Moon Babylon-concerten plaats waar studenten van alle studierichtingen aan deelnemen. Deze concerten worden door studenten en alumni zelf georganiseerd.
- De opleiding Muziek stimuleert studenten om deel te nemen aan de Metropole Academy, een educatief traject van het Metropole Orkest. Hoewel het programma aan alle conservatoria wordt aangeboden, bestaat de helft van het opleidingsorkest uit studenten van de verschillende studierichtingen Muziek van Codarts;
- Studenten worden gestimuleerd deel te nemen aan buitenschoolse projecten buiten het eigen genre, zoals bijvoorbeeld klassieke strijkers bij de Vrienden van Amstel Live, een live begeleiding van een film in het IFFR of een samenwerking van orkestmuziek/dans/film in het project Become Ocean.

Standaard 3

Muzikale diversiteit is ook inhoudelijk ingebouwd in het curriculum in de vorm van vakken waarin muzi-

kale diversiteit centraal staat of tot cross-over initiatieven aanzet: alle studenten moeten de cursus Muziek Wereldwijd volgen als onderdeel van het curriculum. Het doel is dat studenten hun muzikale blik verruimen door kennis te nemen van verschillende muziekculturen. In het derde en vierde jaar maken studenten een keuze uit minoren die muzikale verbreding en cross-over stimuleren. Studenten van alle studierichtingen kunnen deelnemen aan de muziektheorielessen van de specialisaties binnen Wereldmuziek, waardoor hun theoretische kaders verruimd worden, hetgeen weer van invloed is op de arrangementen die zij voor ensembles binnen hun eigen genre maken.

Standaard 4

De vormgeving van het programma is afgestemd op het profiel van muzikale diversiteit. Zo is het curriculum zodanig opgebouwd dat er gemakkelijk uitwisseling tussen de respectievelijke genres kan plaatsvinden en maken de studierichtingen gebruik van didactische werkvormen die nauw aan de beroepspraktijk zijn gerelateerd. De studierichtingen hebben voor een deel eigen onderwijsprogramma's en methodieken ontwikkeld. Afhankelijk van de traditie waaruit zij voortkomen worden er verschillende accenten gelegd in de manier waarop het onderwijs plaatsvindt: bij Muziektheater ligt een groot accent op de integratie van dans, spel en zang, bij de Pop ligt een sterke nadruk op ondernemersvaardigheden. Ook de instrumentale methodieken verschillen fundamenteel tussen de studierichtingen. Zo is de methodiek in flamencogitaar, Indiase muziek en (deels) Turkse muziek meer op improvisatie en mondelinge overdracht gericht, omdat het westerse notenschrift binnen deze tradities van oudsher nauwelijks een rol speelt. Bij de studierichtingen Argentijnse Tango, Latin en Jazz is juist veel aandacht voor de westerse muziektheoretische traditie: studenten maken arrangementen voor de ensembles waaraan zij deelnemen, zoals voor het tango-orkest OTRA. Ook het minorenprogramma is bewust ontwikkeld om ruimte te bieden voor cross-over. Studenten gebruiken deze keuzeruimte ook: 51 % van de studenten kiest een minor buiten het eigen genre.

Standaard 5

De oriëntatie op muzikale diversiteit is zichtbaar in de kwalificaties van de instromende studenten. De opleiding trekt studenten aan die zich herkennen in

het profiel van de school en de vrijheid willen hebben om verschillende stijlen en genres te onderzoeken en in te zetten bij hun ontwikkeling als musicus. Studenten vanuit de hele wereld komen hiervoor naar Rotterdam. Uit onderzoeken (o.m. uit de EvaSys-evaluaties) blijkt dat studenten voor Codarts kiezen omdat zij daar lessen kunnen volgen in andere studierichtingen en in ensembles kunnen spelen die niet behoren tot hun eigen genre.

Standaard 6

Codarts heeft docenten in dienst die een uitgesproken cross-over profiel hebben en/of zich aangetrokken voelen tot een muzikaal divers klimaat. Alle docenten zijn zelf werkzaam in de hybride muziekpraktijk. Vaak spelen docenten zelf in cross-over ensembles. De Codarts docenten kunnen daarmee hun ervaring en expertise overbrengen op de studenten zodat zij leren om zich te verhouden tot de interdisciplinariteit in het werkveld.

Standaard 9

De opleiding besteedt expliciet aandacht aan muzikale diversiteit in haar kwaliteitszorgsysteem: het onderwerp is opgenomen in de EvaSys-evaluaties en wordt periodiek besproken met de opleidingscommissie, in docentenoverleggen en met studentenpanels.

Standaard 11

Uit de gerealiseerde eindkwalificaties blijkt dat studenten voldoen aan de doelstellingen die de opleiding zich op het gebied van muzikale diversiteit heeft gesteld. Uit eindexamens blijkt dat veel studenten interdisciplinariteit opzoeken en onderlegd zijn in verschillende genres. Studenten van alle afdelingen treden veelvuldig met elkaar op: Jazz studenten spelen mee in de Latin examens en vice versa, Latin studenten of tabla spelers in de Jazz examens, Klassieke strijkers spelen mee in de Tango examens en Klassieke fluitisten spelen een eindexamenstuk op de Indiase bamboefluit, studenten Pop of Turkse muziek spelen mee in een examen Indiase muziek, muziektheaterstudenten zingen in een Tango examen en flamencogitaarstudenten in een examen Turkse muziek. Ook alumni blijken een eigen weg te kunnen uitstippelen in hun ontwikkeling als musicus/performer via samenwerkingsverbanden en cross-overs. Enkele voorbeelden daarvan

zijn jazzpianist Sebastiaan van Bavel die regelmatig de cross-over opzoekt met zowel Pop, Latin, Indiase muziek en Klassiek Muziek, de genres die bij Codarts worden aangeboden. Violiste Mi Sun Hilterman heeft haar klassieke viool ingeruild voor een elektrische viool en werd verkozen tot Creatieve ondernemer van het jaar 2015. Cellist Maarten Vos heeft zich na zijn klassieke studie aangesloten bij het ensemble van Kytteman en speelt op het Motel Mosaic festival.

3. Relevantie

Criterium 3: Het bijzondere kenmerk is van wezenlijk belang voor het profiel van de instelling of de aard van de opleiding.

De opleiding beoogt aansluiting te zoeken bij ontwikkelingen die de muziek heden ten dage kenmerken: fenomenen als globalisering, migratie, digitalisering en social media hebben ertoe geleid dat muziek uit alle delen van de wereld voor iedereen toegankelijk is geworden en onderdeel uitmaakt van het internationale muziekleven. Door studenten in aanraking te brengen met een breed spectrum aan genres en disciplines wil de opleiding ervoor zorgen dat de afgestudeerde:

- over voldoende onderscheidende kennis beschikt om op een vruchtbare wijze te kunnen putten uit andere muzikale genres en tradities;
- open staat voor experiment en nieuwe vormen van samenwerking met musici uit andere muzikale genres en tradities;
- oog heeft voor de ontwikkelingen op de internationale muziekmarkt die gekenmerkt wordt door muzikale diversiteit;
- zich door zijn brede oriëntatie en open attitude thuis voelt in de internationale muziekpraktijk.

De commissie onderschrijft deze doelstellingen als zeer relevant en stelt vast dat muzikale diversiteit onlosmakelijk onderdeel uitmaakt van de identiteit van de opleiding: het is herkenbaar in de visie en doelstellingen en de invulling van het curriculum. Studenten kiezen ook bewust voor het profiel van Codarts. Dat de opleiding daadwerkelijk haar doelstellingen op het vlak van muzikale diversiteit behaalt blijkt uit de eindpresentaties en de loopbanen van de alumni.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Deze notitie is volgens het NVAO-format opgesteld.

Deskundigheid	De deskundigheid blijkt uit:
a. deskundigheid ten aanzien van de ontwikkelingen in het vakgebied	<p>De heer Bisschop Boele is lector Lifelong Learning in Music aan het Prins Claus Conservatorium, Groningen. Hij is recent gepromoveerd aan de Georg-August-Universität Göttingen</p> <p>Mevrouw Mulder is gerenommeerd als onderzoekend en experimenteel musicus</p>
b. internationale deskundigheid	<p>De heer Suèr leidt een internationaal georiënteerd platenlabel</p> <p>De heer Bisschop Boele is recent gepromoveerd aan de Georg-August-Universität Göttingen</p> <p>Mevrouw Mulder is international actief als componist en musicus, van zowel gecomponeerde als geïmproviseerde muziek</p>
c. werkvelddeskundigheid in het voor de opleiding relevante beroepenveld	<p>Mevrouw Mulder is international actief als componist en musicus, van zowel gecomponeerde als geïmproviseerde muziek</p> <p>De heer Suèr leidt een platenlabel en produceert voor diverse bands, tevens is hij betrokken bij enkele TV-formats</p>
d. ervaring met het geven en ontwikkelen van onderwijs op het desbetreffende opleidingsniveau en deskundigheid ten aanzien van de door de opleiding gehanteerde onderwijsvorm(en) ¹	<p>De heer Suèr verzorgt workshops voor enkele conservatoria</p> <p>De heer Bisschop Boele is lector Lifelong Learning in Music aan het Prins Claus Conservatorium, Groningen.</p>
e. visitatie- of auditdeskundigheid	<p>Mevrouw Janssen is voorzitter in vele visitaties.</p>
f. studentgebonden deskundigheid	<p>Mevrouw Vos is 3e jaars B Music student (klassieke zang) aan de HKU.</p>

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Bijlage 2 Programma visitatie

7 april 2016: verkenning en Docent Muziek

Locatie: Codarts, Kruisplein 26, Rotterdam

09.00 – 11.00	Vergadering commissie: <ul style="list-style-type: none">• Lisa Janssen, voorzitter• Evert Boele Bisschop• Reyer Ploeg• Lette Vos• Jesseka Batteau, secretaris
11.00 – 12.00	<i>Bestuur en directie</i> Kennismaking, doel en programma visitatie, organisatie, beleid
12.00 – 12.30	<i>Examencommissie</i> Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties
12.30 – 13.30	<i>Lunch en inloopspreekuur</i> Mogelijkheid voor studenten en medewerkers voor gedachtewisseling met commissie, tevens bestudering van documenten
13.30 – 14.00	<i>Showcase Docent Muziek</i> Mogelijkheid tot het profileren van de opleiding
14.00 – 15.15	<i>Docenten</i> Doelen van de opleiding, programma, toetsing, kwaliteit docenten
15.30 – 16.30	<i>Studenten (inclusief afvaardiging opleidingscommissie)</i> Programma, toetsing, kwaliteit docenten
16.30 – 17.30	<i>Werkveldcommissie en alumni</i> Aansluiting van opleiding op werkveld, toetsing en afstuderen
17.30 – 18.00	<i>Intern overleg</i>
18.00 – 18.15	Afsluiting van de dag, korte terugkoppeling

8 april 2016: Codarts B Muziek

Locatie: WMDC, Pieter de Hoochweg 125, Rotterdam

- 09.00 – 11.00 Vergadering commissie:
- Lisa Janssen, voorzitter
 - Evert Boele Bisschop
 - Nora Mulder
 - Bart Suèr
 - Lette Vos
 - Jesseka Batteau, secretaris
- 11.00 – 11.30 *Showcase Muziek*
Mogelijkheid tot het profileren van de opleiding
- 11.30 – 12.45 *Docenten*
Doelen van de opleiding, programma, toetsing, kwaliteit docenten
- 12.45 – 14.00 *Lunch en inloopspreekuur*
Mogelijkheid voor studenten en medewerkers voor gedachtewisseling met commissie, tevens bestudering van documenten
- 14.00 – 15.15 *Studenten (inclusief afvaardiging opleidingscommissie)*
Programma, toetsing, kwaliteit docenten
- 15.30 – 16.15 *Werkveldcommissie en alumni*
Aansluiting van opleiding op werkveld, toetsing en afstuderen
- 16.15 – 17.45 *Intern overleg*
- 17.45 – 18.15 Terugkoppeling resultaten beide opleidingen, afsluiting van de visitatie

Bijlage 3 Kwantitatieve gegevens

Opleiding Bachelor Muziek

Uitval 1^e jaar

cohort	instroom	uitval 1e jaar	percentage
2009	139	27	19,4%
2010	126	29	23,0%
2011	111	17	15,3%
2012	120	18	15,0%
2013	109	16	14,7%
2014	120	22	18,3%

Uitval en rendement Bachelor (1^e keer inschrijving HO)

cohort	instroom	aantal her	uitval bachelor	percentage	rendement	percentage
2008	140	116	38	32,8%	71	61,2%
2009	139	109	26	23,9%	73	67,0%
2010	126	95	27	28,4%	62	65,3%

Uitval en rendement Bachelor (1e keer inschrijving Codarts)

cohort	instroom	aantal her	uitval bachelor	percentage	rendement	percentage
2008	177	146	43	29,5%	93	63,7%
2009	172	126	31	24,6%	93	73,8%
2010	150	116	27	23,3%	79	68,1%

Docent-student ratio

Docenten (Bachelor + Master) 2015-2016 in fte:	61,44
studenten Muziek (Bachelor + Master) 2015-2016:	626
docent-student ratio	1:10,2

Kwalificaties docenten

Aantal docenten:	160	
Mastergraad:	65	= 40,63 %
PhD *	1	= 0,63 %

* daarnaast vijf docenten bezig met (voorbereiding van) PhD

Contacturen per studiejaar

Klassiek

jaar 1 14,5 uur
jaar 2 15,5 uur
jaar 3 12 uur
jaar 4 10,5 uur

Wereldmuziek

jaar 1 14 uur
jaar 2 14,5 uur
jaar 3 12 uur
jaar 4 10 uur

Jazz

jaar 1 12 uur
jaar 2 12 uur
jaar 3 10 uur
jaar 4 10 uur

Musiektheater

jaar 1 30 uur
jaar 2 30 uur
jaar 3 23 uur
jaar 4 23 uur

Pop

jaar 1 13 uur
jaar 2 13 uur
jaar 3 13 uur
jaar 4 13 uur

Bijlage 4 Eindkwalificaties

Competentie	Domein	Artistiek	Vaktechnisch	Professioneel-maatschappelijk
1. visie				
2. creërend vermogen				
3. vermogen tot samenwerken				
4. communicatief vermogen				
5. analyserend vermogen				
6. ambachtelijk vermogen				
7. ondernemerschap				
8. omgevingsgerichtheid				
9. lerend vermogen				
10. reflectief vermogen				
11. innovatief vermogen				

Competentiedomeinen **Muziek uitvoerend**

Artistiek Kwalificatiedomein	
	<i>Visie en creativiteit: De musicus is artistiek gedreven en is in staat om opvattingen en overtuigingen op het eigen vakgebied te verwerven en die te communiceren in de muzikale beroepspraktijk</i>
1	heeft een muzikaal-artistieke persoonlijkheid verworven die het mogelijk maakt om door middel van expressieve taal en een professionele gedrevenheid te musiceren
2	bezit het vermogen om scheppend en/of herscheppend om te gaan met diverse muzikale concepten, stijlen en interpretatievormen en deze musicerend vorm te geven.
	<i>Communicatie: De musicus kan zijn handelen in verschillende contexten effectief en efficiënt over brengen en de artistieke betekenis van muziek uitdragen naar anderen</i>
3	verkent artistieke mogelijkheden in interactie met doelgroepen
4	kan zich, al dan niet met anderen, presenteren
	<i>Vermogen tot samenwerken: De musicus is in staat om samen met andere betrokkenen een actieve bijdrage aan een gezamenlijk product of proces te leveren</i>
5	heeft de sociale en communicatieve vaardigheden om in verschillende muzikale samenwerkingsvormen te participeren

Vaktechnisch kwalificatiedomein	
	<i>Het ambacht: De musicus onderhoudt een breed scala aan vaktechnische kennis en vaardigheden, die hem in staat stellen zowel binnen de nationale als de internationale beroepspraktijk te functioneren</i>
6	heeft de beschikking over een onderscheidend muzikaal voorstellingsvermogen en hanteert dit ondersteunend in praktijksituaties
7	beschikt over de muzikale instrumentaal/vocale kwalificaties om muziek uit een gekozen repertoiregebied, met kennis van de historische en stilistische context, tot klinken te brengen
8	beheerst voldoende repertoire (solo/band/ensemble/koor/orkest) om te kunnen functioneren in een professioneel kader
9	is in staat zich nieuw repertoire eigen te maken
10	heeft kennis van het gebruik van of omgang met relevante randvoorwaarden
	<i>Analytisch vermogen: De musicus kan muziek (cognitief) ontleden.</i>

11	is in staat auditief en/of genoteerd aangeboden muziek op basis van inzicht in ritmische, melodische en harmonische structuren en vormen te analyseren en van daaruit te interpreteren en uit te voeren
12	beschikt over kennis van de relevante muziekliteratuur, de historische en stilistische context van de uitvoeringspraktijk, en is in staat deze doelgericht toe te passen

	Professioneel-maatschappelijk kwalificatiedomein
	<i>Omgevingsgerichtheid: De musicus is alert op ontwikkelingen in de samenleving en integreert deze in zijn muziekpraktijk</i>
13	kan verbanden leggen tussen zijn eigen artistieke functioneren, de ontwikkelingen in de muziek en de andere kunstdisciplines en de maatschappelijke context
14	is in staat om te participeren in het muziekleven en in contact te treden met musici, publiek en potentiële opdrachtgevers
15	is in staat zijn muzikale activiteiten te plaatsen in het perspectief van de muziek uit verschillende tradities, stijlperiodes, culturen en regio's
	<i>Ondernemerschap: De musicus kan zelfstandig vorm geven aan een professioneel bestaan binnen de muziekwereld</i>
16	kan functioneren als cultureel ondernemer van zijn eigen producties.
17	presenteert zichzelf en zijn muzikaal product (inhoudelijk, organisatorisch en financieel) aan mogelijke afnemers
18	neemt een professionele houding aan in contacten met opdrachtgevers en afnemers
	<i>Innovatie: De musicus is in staat om het eigen vakgebied te verkennen en ermee te experimenteren, wat tot uiting komt in innovatieve muzikale processen en producties</i>
19	toont een onderzoekende houding gericht op verdere ontwikkeling in het vakgebied en de context hiervan
	<i>Methodisch en reflectief handelen: De musicus is in staat om methodisch en professioneel te handelen, kan hierop reflecteren en is zelfstandig, en met en voor anderen, in staat tot terugkoppeling</i>
20	beschikt over voldoende vakkennis, inzicht en ervaring om de eigen artistieke prestaties kritisch te beschouwen en op basis daarvan de kwaliteit permanent te evalueren en deze verder te ontwikkelen
21	is in staat realistische doelen te stellen, te plannen en planmatig te werken en is in staat te reflecteren op zijn handelen
	<i>Didactiek: De musicus kan onderwijsleersituaties zo inrichten dat leerlingen optimaal worden gestimuleerd om te leren</i>
22	beschikt over didactische en methodische kennis, inzicht en vaardigheden om de relevante leersituaties voor te bereiden, uit te voeren en te evalueren
23	is in staat zowel kort als langlopende leertrajecten te ontwerpen gericht op de mogelijkheden en ambities van de doelgroepen
24	is in staat om ensembles op het niveau van de amateuristische muziekbeoefening te coachen
25	is in staat speel- en oefenmateriaal te ontwerpen dan wel te arrangeren voor verschillende leersituaties

Competentiedomeinen **Componist**

	Artistiek Competentiedomein
	<i>Visie en creativiteit. De componist is artistiek gedreven en is in staat om opvattingen en overtuigingen op het eigen vakgebied te verwerven en die te communiceren in de muzikale beroepspraktijk</i>
1	heeft een muzikaal-artistieke persoonlijkheid verworven die het mogelijk maakt om door middel van expressieve taal en een professionele gedrevenheid een eigen visie uit te dragen
2a	bezit het vermogen om scheppend om te gaan met intuïties, waarnemingen, indrukken en emoties door deze in artistieke ideeën te transformeren en in een compositie vorm te geven.
2b	is in staat een muzikaal concept te vertalen naar een compositie
2c	toont een professionele gedrevenheid voor het vormgeven van muzikale en mogelijk buitenmuzikale componenten
	<i>Communicatie De componist kan zijn handelen in verschillende contexten effectief en efficiënt over brengen en de artistieke betekenis van muziek uitdragen naar anderen</i>
3	verkent artistieke mogelijkheden in interactie met doelgroepen
4	kan zich, al dan niet met anderen, presenteren
	<i>Vermogen tot samenwerken: De componist is in staat om samen met andere betrokkenen een actieve bijdrage aan een gezamenlijk product of proces te leveren</i>

5a	heeft de sociale en communicatieve vaardigheden om in verschillende muzikale samenwerkingsvormen te participeren
5b	is in staat, in samenwerking met uitvoerenden, specialisten uit andere disciplines en eventueel producenten en opdrachtgevers, te komen tot muzikale concepten en deze te realiseren
5c	kan in opdracht werken

	Vaktechnisch competentiedomein
	<i>Het ambacht: De componist onderhoudt een breed scala aan vaktechnische kennis en vaardigheden, die hem in staat stellen zowel binnen de nationale als de internationale beroepspraktijk te functioneren</i>
6	heeft de beschikking over een onderscheidend muzikaal voorstellingsvermogen en weet dit functioneel te gebruiken in praktijksituaties
7	beschikt over de ondersteunende muzikale instrumentaal/vocale competenties om muziek uit een gekozen repertoiregebied, met kennis van de historische en stilistische context, te creëren dan wel tot klinken te brengen
8	maakt gebruik van muzikale kennis en vaardigheden voor specifieke aspecten van het componeren wisselwerkend tussen muziektheorie en gehoor
9	is in staat op efficiënte wijze nieuwe bronnen en technieken te verzamelen en het bestreken vakgebied te verruimen
10	maakt gebruik van op compositie gerichte technieken en technologische hulpmiddelen
	<i>Analytisch vermogen: De componist kan muziek (cognitief) ontleden.</i>
11	is in staat auditief en/of genoteerd aangeboden muziek op basis van inzicht in ritmische, melodische en harmonische structuren en vormen te analyseren en van daaruit een nieuwe muzikale idee te ontwikkelen
12a	beschikt over kennis van de relevante muziekliteratuur, de historische en stilistische context en de uitvoeringspraktijk, en is in staat deze doelgericht toe te passen
12b	heeft kennis van werking, gebruik, functie en betekenis van de muziek, en is in staat deze doelgericht toe te passen

	Professioneel-maatschappelijk competentiedomein
	<i>Omgevingsgerichtheid: De componist is alert op ontwikkelingen in de samenleving en integreert deze in zijn muziekpraktijk</i>
13	kan verbanden leggen tussen zijn eigen artistieke functioneren, de ontwikkelingen in de muziek en de andere kunstdisciplines en de maatschappelijke context
14	is in staat zijn werk te plaatsen in het perspectief van de muziek uit verschillende tradities, stijlperiodes, culturen en regio's
15	is in staat om te participeren in het muzikleven en in contact te treden met musici, publiek en potentiële opdrachtgevers
	<i>Ondernemerschap: De componist kan zelfstandig vorm geven aan een professioneel bestaan binnen de muziekwereld</i>
16	kan functioneren als cultureel ondernemer van zijn eigen producties.
17	presenteert zichzelf en zijn muzikaal product (inhoudelijk, organisatorisch en financieel) aan mogelijke afnemers
18	neemt een professionele houding aan in contacten met opdrachtgevers en afnemers
	<i>Innovatie: De componist is in staat om het eigen vakgebied te verkennen en ermee te experimenteren, wat tot uiting komt in innovatieve muzikale processen en producties</i>
19a	toont een onderzoekende houding gericht op verdere ontwikkeling in het vakgebied en de context hiervan
19b	levert een vernieuwende bijdrage aan het muzikleven
	<i>Methodisch en reflectief handelen: De componist is in staat om methodisch en professioneel te handelen, kan hierop reflecteren en is zelfstandig, en met en voor anderen, in staat tot terugkoppeling</i>
20	beschikt over voldoende vakkennis, inzicht en ervaring om de eigen artistieke prestaties kritisch te beschouwen en op basis daarvan de kwaliteit permanent te evalueren en deze verder te ontwikkelen
21	is in staat realistische doelen te stellen, te plannen en planmatig te werken en is in staat te reflecteren op zijn handelen

Bijlage 5 Programmaoverzicht

Curriculummodel Muziek Uitvoerend

Klassieke muziek, Jazz, Pop, Wereldmuziek, Muziektheater

Leerjaar	1		Totaal 1	2		Totaal 2	3		Totaal 3	4		Totaal 4	Eindto- taal
Semester	1	2		1	2		1	2		1	2		
1. Musicus	9	15	24	9	16	25	0	13	13	0	13	13	75
Zang	4	10		4	11			13			13		55
- Zangles	4	6		4	7			11			11		
- Ensemble		2			2			2			2		
- Vocale technieken		2			2								
Muziektheorie vakken	5	5		5	5								20
- MTV	2	2		2	2								
- Solfège	2	2		2	2								
- Harmonie ad Piano	1	1		1	1								
2. Performer	10	17	27	7	23	30	8	17	25	12	18	30	112
Dans (jazz/modern/gyrokinesis)	4	5			9			7			7*		25
Spel	4	6		3			3						16
Integratie/Interpretatie	2	6					2				6*		16
- Spelles											3		
- Interpretatieles	2	6					2				1		
- Integratieles											2		
Personage Onderzoek				4									4
Van Kul tot Cult					12								12
Showcase MT2					2								2
Integratie Concert MT3							3						3
Productie MT3								6					6
Showcase MT3								4					4
Theatraal Concert MT4										6			6
-pitch										1			
-voorstelling										4			
-COM										1			
Productie MT4											6*		6
Showcase MT4											5		5
3. Researcher		5	5		1	1		4	4	4		4	14
Muziekgeschiedenis		2											2
Genrespecifieke geschiedenis		2											2
Pitch/Reflectie		1			1			1					3
Scriptie voorbereiding								3					3
Scriptie										4			4
4. Entrepreneur	2	2	4	2	1	3	2	0	2	1	0	1	10
Projectweken	1	1		1	1		1			1*			5
Cultureel ondernemen		1		1			1						3
Gezondheid	1												1
5. Musicus/Teacher					1	1	4	0	4	0	0	0	5
Kennismaking educatie					1								1
Basis educatietraject							4						4
6. Profielmodule							6	6	12	6	6	12	24

Profielmodule 1							6						6
Profielmodule 2								6					6
Profielmodule 3										6**			6
Profielmodule 4											6**		6
Eindtotaal	21	39	60	18	42	60	20	40	60	23	37	60	240
* deze modules worden in het geval van een stage getoetst in de stagesetting													
** in het geval van een stage wordt een van beide profielmodules getoetst in de stagesetting													

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

- Kritische Reflectie
- Addendum bij Kritische Reflectie (Bijzonder Kenmerk Muzikale Diversiteit)
- Rapport Inspectie 'Waarborgen Eindniveau Kunstvakhogescholen' (2011)
- Domeinspecifiek referentiekader + eindkwalificaties (Opleidingsprofiel Muziek, Netwerk Muziek, 2002)
- Studiegids B Muziek Codarts
- Modulebeschrijvingen + programma's afstudeerrichtingen
- Onderwijs- en examenregeling (algemeen; Jazz, Pop, Klassieke Muziek, Wereldmuziek; Muziektheater)
- CV's docenten
- Codarts toetsbeleid (2011)
- Handreiking Toetsen en Beoordelen Codarts (2013)
- Concept Didactisch Model (2016)
- Overzicht + samenvatting studenten- en medewerkersevaluaties (EvaSys, HBOKunstenmonitor, NSE; MTO)
- Notitie Codarts Kwaliteitszorg
- Scripties en *lecture recitals* en beoordeling(sformulieren)
- Representatieve selectie toetsen en beoordelingen
- Studiematerialen diverse studierichtingen.
- Eindpresentaties bekeken door de commissie:

Studentnummer	Studierichting
2094568	Jazz
2070693	Pop
1902138	Klassiek
2046474	Pop
2130297	Klassiek
2055694	Klassiek
2061783	Pop
2072971	Jazz
2066629	Latin
2053586	Klassiek
2045842	Turkse muziek
2020513	Argentijnse tango
2063794	Latin
2130440	Jazz
2045966	Muziektheater
2066661	Muziektheater

Bijlage 7 Onafhankelijkheidsverklaringen

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleidingen B Muziek en B Docent Muziek van Codarts Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt; voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

B. Suier

Datum:

8-4-16

Plaats:

R'DAM

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleidingen B Muziek en B Docent Muziek van Codarts Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt; voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Nora Mulder

Datum:

8 april 2016

Plaats:

Rotterdam

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleidingen B Muziek en B Docent Muziek van Codarts Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

J.M. Balleau

Datum:

07-04-2016

Plaats:

Rotterdam

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleidingen B Muziek en B Docent Muziek van Codarts Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Evert H. Bisschop Boek

Datum:

7-4-2016

Plaats:

Rotterdam

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleidingen B Muziek en B Docent Muziek van Codarts Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam: *Lisa Jansen*

Datum: *07.04.2016*

Plaats: *Rotterdam*

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleidingen B Muziek en B Docent Muziek van Codarts Hogeschool voor de Kunsten. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam: *A.S. (Lette) Vos*

Datum: *7 april 2016*

Plaats: *Rotterdam*